Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 43 (1293) ♦ Вівторок, 5 березня 1996 року ♦ Ціна договірна

ВПАЛИ СНІГИ. ПОГАСЛО СВІТЛО

Через сильний снігопад 3 березня призупинено рух автотранспорту на магістралях Одеса—Миколаїв, Одеса-Ростов, Одеса—Березівка.

Як повідомили агентству Інтерфакс-Україна в штабі Цивільної оборони, в неділю ввечері внаслідок снігових заметів також припинено рух на автомагістралі Дніпропетровськ—Запоріжжя—Нікополь (Дніпропетровська область), на дорогах Миколаїв—Одеса, Миколаїв—Степове (Миколаївська область), на трасах Москва—Сімферополь (Запорізька область).

Через обрив лінії електропередачі знижено потужність на Запорізькій АЕС до 3700 мВт.

У зв'язку з погіршенням погодних умов та різким посиленням вітру для запобігання аварійного знеструмлення у неділю тимчасово вимкнено електрозабезпечення 34 населених пунктів та 9 сільгосппідприємств Херсонської області.

(Матеріал на цю тему читайте на 4-й стор.).

З Туркменистаном з'єднає Іран

В Україні з офіційним візитом перебуває міністр закордонних справ Ісламської Республіки Іран Алі Акбар Велаяті. У програмі візиту — зустрічі з главою українського зовнішньополітичного відомства Геннадієм Удовенком, Головою Верховної Ради України Олександром Морозом, Прем`єр-міністром Євгеном Марчуком. Іранський міністр має передати керівництву України запрошення на урочисту церемонію відкриття залізниці, яка з'єднуватиме Іран з Туркменистаном. Церемонію заплановано на 13 травня цього року.

Недарма ж підписували протокол!

В Україні з офіційним візитом перебуває делегація МЗС Китайської Народної Республіки на чолі із заступником міністра закордонних справ КНР Чжаном Дегуаном. Мета візиту — проведення політичних консультацій, передбачених підписаним 1994 року протоколом. Під час переговорів сторони розглянуть міжнародні проблеми, які становлять обопільний інтерес, а також говоритимуть про співпрацю та координацію зусиль у межах міжнародних організацій, зокрема ООН. У програмі також — зустрічі з Президентом Л. Кучмою та міністром закордонних справ Г. Удовенком.

"Медицина в Україні-96": тон задають іноземці. Поки що

У київському Палаці спорту завершилася виставка «Медицина в Україні-96», організована Міністерством охорони здоров'я, Держкоммедбіопромом та фірмою «Медвин». Зайнявши місця згідно з купленими квадратними метрами, більш як 120 фірм з Австрії, Ізраїлю, Болгарії, Німеччини, Словаччини, Угорщини, США та України репрезентували фармакологічні препарати, медичний інструментарій, техніку й обладнання.

Господарями «балу» почувалися посередники — різні ділери та дистриб'ютери. Особливі заздрощі викликали стоматологічні матеріали англійської фірми «Денсплай», представлені полтавським «Комподентом». Адже, крім усього іншого, з їх допомогою можна досягти небаченого косметичного ефекту — здорових, гарних, переважно власних зубів навіть у найбезнадійнішому випадку. І ніяких мостів! Не дивно, що засновником фірми вважається ювелірних справ майстер Матиус Аш, якого одного разу попросили зробити інструмент для дантиста...

(Закінчення на 10-й стор.)

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

До північних королівств

Сьогодні глава зовнішньополітичного відомства України Геннадій Удовенко розпочинає поїздку до скандинавських країн. 5—6 березня він перебуватиме у Королівстві Данія, а 7—8 березня — у Королівстві Норвегія. Якщо у Данії до гостей з України вже звикли, то для Норвегії — це перший офіційний візит міністра закордонних справ. Звідси і різні проблеми, які обговорюватимуть під час зустрічей. У Данії Геннадій Удовенко зустрінеться з Прем'єр-міністром П. Расмуссеном, головою парламенту Е. Олсеном. Візит повинен продовжити практику регулярних політичних контактів на високому рівні. За підсумками переговорів планується підписати Угоду про запобігання подвійного оподаткування доходів та майна.

Щодо Норвегії, то й у цій державі Г. Удовенка прийме прем'єр Г.-Х. Брунітланд, його колега Б. Годал, глави багатьох міністерств і найголовніше — король Норвегії. Але завдання поставлено зовсім іншого плану: започаткувати договірно-правову базу двосторонніх відносин. Щоправда, подейкують, що можливо вже під час першого візиту вдасться підготувати для підпису Конвенцію про уникнення подвійного оподаткування.

Над «Сімферополем» — прапор українського флоту

На гідрографічному судні, переданому Чорноморським флотом до складу Південного морського району Військово-Морських сил України, що його формують, піднято прапор українського флоту. Судно отримало назву «Сімферополь», і шефство над ним взяла, як заявив на урочистостях голова Сімферопольської міської Ради Валерій Єрмак, столиця Автономної Республіки Крим, за що командувач ВМС України віце-адмірал Володимир Безкоровайний висловив щиру подяку. Українських військових моряків з нового морського району, який раніше належав Чорноморському флотові, тепло привітав В'ячеслав Пилипенко — перший заступник представника Президента України в Автономній Республіці Крим. Члени екіпажу дали урочисту клятву військового моряка ВМС України.

А загалом українським ВМС наприкінці минулого тижня передано 25 кораблів і суден, що раніше належали ЧФ.

Не для слави, а для людей

Відкриттям виставки рідкісних книжкових і періодичних видань, фотографій-оригіналів та поштових карток кінця XIX — початку XX століття, пов'язаних з життям і творчістю Леся Мартовича, Національна парламентська бібліотека України відзначила 125-річчя від дня народження талановитого письменника.

(Закінчення на 12-й стор.).

Спільно легше подолати кризу

Літак, цей транспорт двадцятого століття, виразно показує всю умовність відстаней і кордонів. Неповні дві години — і під крилом уже розляглися зорані поля Югославії. Ще через кілька хвилин в аеропорту Белграда делегацію Верховної Ради України вітали на диво знайомим «Добри вечір». Природно і щиро звучали слова Олександра Мороза: «Ми слов'яни, ми одного кореня. Долею накреслено жити нам у найтіснішій дружбі і співробітництві». Такий початок, наче камертон, визначив ноту звучання всього офіційного візиту.

Довідка: Союзна Республіка Югославія утворена 27 квітня 1992 року в результаті добровільного об'єднання Сербії і Чорногорії, є правонаступницею СФРЮ і суб'єктом міжнародного права. Площа — 102,17 тис. кв. км. Населення — 10,4 млн. чоловік.

Ділова і разом з тим тепла, невимушена атмосфера зустрічей з головою Віча республік Союзної Скупщини СРЮ Мілошем Радуловичем, а пізніше з головою Віча громадян Союзної Скупщини СРЮ Радоманом Божовичем дали змогу висвітлити широке коло питань, які визначають взаємні інтереси.

— Думаю, — підкреслив Олександр Мороз, — вже у цьому році товарообмін між Україною і СРЮ має сягнути кількох мільярдів доларів. Форми співробітництва різні: є спільні підприємства, інвестиції. Україна має чималі набутки у насінництві, селекції.

Олександр Олександрович неодноразово наголошував: Україна на всіх рівнях відстоювала думку, що економічні санкції проти СРЮ несправедливі. Загальні втрати надто великі. Лише Україна недорахувалася 5 млрд. доларів. Нині санкції призупинено, і наша країна, підкреслив О. Мороз, вважає, що СРЮ повинна бути представлена в усіх загально-європейських структурах.

Спільність інтересів зумовлює обопільне прагнення до розширення ділового партнерства, основою якого має бути широкомасштабний договір. А для цього слід дати доручення відповідним міністерствам обох країн підготувати необхідний документ. Звісно, виникає потреба адаптувати законодавства України і СРЮ до нових умов. О. Мороз висловив переконання, що в разі укладення широкомасштабного договору про дружбу і співробітництво Верховна Рада України і Союзна Скупщина СРЮ його ратифікують.

Ще одне важливе питання порушувалося під час офіційного візиту парламентської делегації України в Союзну Республіку Югославію.

Іван МУСІЄНКО: «Проведення Міжнародної конференції з питань безпеки і співробітництва ініціював Олександр Мороз».

Минуло понад 20 років з часів Гельсінської наради з питань безпеки і співробітництва в Європі. За цей час з'явилося більше двох десятків нових країн. Однак стабільності на континенті стало менше. Очевидно, настав час вирішувати проблеми у відповідності з сьогоденням. Необхідно, щоб на території молодих держав інші країни не диктували свої умови. Тут є поле для співпраці всіх міжнародних організацій, включаючи військові блоки. У цьому контексті Україна підтримує прагнення владнати конфлікт на терені колишньої СФРЮ мирно, з урахуванням інтересів усіх зацікавлених сторін.

Щоб знайти шляхи реалізації міждержавних стосунків у нових умовах, Україна пропонує провести Міжнародну конференцію з питань безпеки і співробітництва в Європі. Місцем проведення форуму може бути Київ.

Важливим етапом підготовки конференції є міжпарламентські контакти. Верховна Рада вже має чималий досвід у цій сфері. Створені і працюють депутатські групи з розвитку дружніх відносин з багатьма законодавчими органами інших країн. Є і парламентська група, яка займається зв'язками із Союзною Скупщиною.

Мілош Радулович, у свою чергу, підкреслив, що Союзна Скупщина підтримує ініціативу України. Йде формування парламентської групи у зв'язках з Верховною Радою України. Він сподівається, що в недалекому майбутньому ми будемо говорити не про те, що треба зробити, а про вже здійснене. На його переконання, товарообмін між СРЮ і Україною має вже у цьому році перекрити позначку 2 млрд. доларів.

Радоман Божович відверто сказав, що Югославія велику увагу приділяє зв'язкам з тими країнами, з якими в недалекому минулому було різнобічне співробітництво. Україна ж займає пріоритетне місце.

Сьогодні ситуація в економіці СРЮ стабілізувалася. Є прогрес. Але ще недавно жорсткі лещата кризи охоплювали всю країну.

Під час зустрічі з Президентом Республіки Сербія Слободаном Мілошевичем.

Довідка: внаслідок санкцій Ради Безпеки ООН (введені в травні 1992 року) в деяких галузях, зокрема, металургійній, текстильній, шкіряній, обсяг виробництва зменшився наполовину. Порушилися торговельно-економічні зв'язки. 90 відсотків підприємств були змушені тимчасово зупинити виробництво. Деякі повністю припинили діяльність. Втрати країни, за твердженням уряду СРЮ, становлять 25 млрд. доларів.

Неодноразові спроби союзного уряду оздоровити ситуацію не дали результатів.

З приходом до влади у червні 1993 року соціалістів ситуація кардинально змінюється. Запропонована ними «Програма реконструкції монетарної системи і оздоровлення економіки СРЮ» перш за все передбачала введення в обіг забезпеченого золотом динара і утримання його обмінного курсу щодо німецької марки у співвідношенні 1:1. Іншою складовою програми є стимулювання виробництва та структурна перебудова промисловості.

Довідка: президент СРЮ Зоран Лілич — член Соціалістичної партії Сербії;

голова Віча республік Союзної Скупщини Мілош Радулович — член Демократичної партії соціалістів Чорногорії;

голова Віча громадян Союзної Скупщини Радоман Божович — член Соціалістичної партії Сербії;

прем'єр-міністр Союзного уряду СРЮ Радоє Контич — член Демократичної партії соціалістів Чорногорії.

Радоман БОЖОВИЧ: «Україна займає пріоритетне місце в зовнішньоекономічних зв'язках СРЮ».

У результаті дії реформи державі за півроку вдалося в умовах фактично повної економічної ізоляції подолати інфляцію (на кінець 1994 року вона становила 15 відсотків на рік), стабілізувати національну грошову одиницю, ліквідувати бюджетний дефіцит та зупинити спад промислового виробництва. З 1995 року почалося піднесення. За перших п'ять місяців воно становило 14 відсотків. Найбільшого зростання досягнуто у виробництві електроенергії, сільському господарстві, харчовій промисловості, металургійній, деревообробній галузях, будівництві.

Олександр Мороз: Радикалізм в економічних реформах призводить до економічного занепаду, соціального напруження, що ми бачимо й на прикладі України. А радикалізм у політиці веде до катаклізмів громадянських. Там, де при владі лівоцентристські сили, подібних негативів вдається уникнути. Прикладом може бути СРЮ.

Мілош РАДУЛОВИЧ: «Товарообмін між СРЮ і Україною вже цього року перевищить 2 млрд. доларів».

Високим ступенем довіри і взаєморозуміння відзначалися зустрічі української парламентської делегації з прем'єр-міністром Радоє Контичем і президентом Республіки Сербія Слободаном Мілошевичем.

Радоє Контич підтвердив намагання виконавчої влади СРЮ встановити якнайтісніше співробітництво з Україною. Найближчим часом буде створено відповідну групу, яка займеться розробкою документів, необхідних для узаконення майбутнього партнерства. До речі, така група в Україні вже працює. Її очолює віце-прем'єр-міністр Василь Євтухов.

Аналізуючи зустріч з президентом Республіки Сербія Слободаном Мілошевичем, керівник секретаріату Голови Верховної Ради України Іван Мусієнко відзначив три основні моменти.

Перше. Йшла мова про необхідність створення відповідної правової бази, оскільки існуючих угод явно недостатньо. Отож спільна комісія має підготувати як окремі договори, зокрема про запобігання подвійного оподаткування, фінансово-банківське співробітництво, взаємне сприяння та захист інвестицій та інші, так і широкомасштабну угоду про дружбу і співробітництво.

Друге. Наголошувалося на актуальності реформування внутрішніх господарств, обміні досвідом і уникненні помилок. Ми однаково розуміємо необхідність реформ. Бачимо, що обвальна приватизація, некерований ринок, акцент на фінансово-грошових перетвореннях за рахунок уваги до виробництва ні до чого доброго не приводять. С. Мілошевич наголосив, що ми не повинні відмовлятися від позитиву минулої системи, яку називали соціалістичною, плановою, і брати все краще з досвіду Заходу. Повинен бути розумний баланс.

Третє. Тема проведення Міжнародної конференції з питань безпеки і співробітництва, яку ініціював Олександр Мороз, знайшла однозначну підтримку. Важливо знати, що мова не йде про те, що через місяць чи через рік настане час таку конференцію проводити. Йдеться про започаткування процесу Гельсінкі-2. Він може тривати два-три роки. Треба переосмислити ситуацію, яка склалася в Європі. С. Мілошевич пристав до думки, що ми повинні будувати стосунки в Європі на принципах рівності, незалежно від величини країни. Без цього не буде миру на континенті.

Питання економічного співробітництва, конкретних його шляхів порушувалися під час перебування української парламентської делегації в Інституті міжнародної політики та економіки, в сільськогосподарській корпорації «Белград», в зовнішньоторговельному підприємстві «Інекс» («Інтерекспорт»).

«Інекс» як багатопрофільна фірма вже сьогодні має партнерів в Україні. Веде будівництво, допомагає переробляти і постачати енергоносії. Шукає підтримки в урядових структурах, аби розширити співробітництво.

Прикладом стійкості, живучості навіть за несприятливих зовнішньоекономічних та внутрішніх умов може бути сільськогосподарська корпорація «Белград». За жорстких міжнародних санкцій, кризового стану в середині країни корпорація змогла уникнути розпаду, економічного краху. Створена за принципом замкненого циклу, коли все, від виробництва сировини до реалізації готової продукції, міститься в одних руках, корпорація зберегла високопродуктивне стадо (надій молока на одну корову становить до 6,5 тисячі літрів на рік), садівництво, зернове господарство, виноградарство. Сьогодні корпорація має партнерів в Україні, Росії, країнах Африки, Азії, Латинської Америки.

Борис ОЛІЙНИК: «Пора бути не лише господарями у своїй країні, а й рівними серед рівних у Європі».

Генеральний директор Родислав Симакович вважає, що у сільському господарстві не може бути необмеженого, некерованого ринку. Він має бути організованим. Ступінь стабільності залежить від рівня участі держави. Навіть країни Заходу мають високорегульований ринок сільськогосподарського виробництва. Звичайно, є природні ресурси. Але вони не безмежні, до того ж, потрібні робочі руки, кваліфіковані кадри. Ось тут також життєво необхідна державна підтримка.

Олександр Мороз: Сільськогосподарська корпорація «Белград» витримала перевірку санкціями, колосальною інфляцією і вже виходить з кризи.

Основа стабілізації — індустріальні технології. Не можна йти на кілочки, пайки землі. Ми бачимо, річ не в тому, а в організації виробництва, його ефективності, моральному і матеріальному задоволенні людини.

Але такі комплекси в Україні ми повинні створювати не шаблонно, не беручи один до одного, а щоразу пристосовувати до конкретної ситуації в кожному регіоні. Але при цьому основоположним є вплив держави.

Протягом офіційного візиту парламентської делегації України на чолі з Головою Верховної Ради України Олександром Морозом в СРЮ досить часто говорилося про міжнародні економічні санкції. Вони, як не дивно, мали побічний позитивний ефект. Обмежені у зовнішньоекономічній діяльності югослави змушені були орієнтуватися виключно на власного товаровиробника і споживача. Це дало змогу зберегти внутрішній ринок (те, що ми втрачаємо, якщо вже не втратили), розвинути і зміцнити внутрішньогосподарські зв'язки. Країна уникла розграбування. Звичайно, не може бути держава повністю самодостатньою. Тут є перспективи співробітництва.

Валентин Симоненко, голова підкомісії постійної Комісії Верховної Ради з питань базових галузей та соціально-економічного розвитку регіонів: Кожною країною рухає інтерес, вигода. А це вимагає вміння інтегрувати свою економіку у світові економічні структури. Але при цьому треба враховувати всі сьогоднішні можливості. Наприклад, Україна не може запропонувати щось значуще, окрім сировини. Та й то вже не в такій кількості. Отож, якщо ми на правах бідних родичів, а не як рівноправні партнери будемо входити у світові економічні системи, то опинимось на їхніх задвірках, станемо обслуговуючою частиною. Ми зможемо підняти свою економіку, коли знайдемо ринки збуту. Свого часу сферою наших експортно-імпортних операцій була, зокрема, Східна Європа. Тому СРЮ є для нас пріоритетним партнером. Ми можемо запропонувати цемент, комплектуючі деталі до побутової техніки і багато ще чого. Значне поле для спільної діяльності відкриває Дунай. І ми, і СРЮ маємо порти на цій річці. Отже, нас зв'язує зручна і коротка транспортна магістраль. Тобто можна вести мову про створення вільної економічної зони, оптових ринків обміну товарами.

Валентин СИМОНЕНКО: «Якщо ми на правах бідних родичів входитимемо у світові економічні структури, то опинимося на їхніх задвірках».

Звичайно, про повнокровне економічне співробітництво мова може йти за умови політичної стабільності. В цьому плані значення дво- і багатосторонніх контактів важко переоцінити.

Борис Олійник, голова постійної Комісії Верховної Ради у закордонних справах і зв'язках з СНД: Це перший візит до СРЮ на рівні Голови Верховної Ради України. Загалом він пройшов на позитиві. В міжнародному плані важливим є те, що керівництво СРЮ підтримало ініціативу Олександра Мороза про продовження гельсінського процесу. Україна має право започатковувати такий міжнародний форум, оскільки ми зробили основний вклад, і про це треба говорити не соромлячись, у стабілізацію ситуації на континенті. І ще: безпрецедентний випадок, коли одна з найпотужніших країн ядерного клубу добровільно відмовляється від зброї масового знищення. І нарешті — Україна має вигідне, ключове географічне положення. Все це й дає нам право запропонувати Київ місцем проведення Міжнародної конференції з питань безпеки і співробітництва.

Час бути не лише господарями у своїй країні, а й рівними серед рівних у Європі.

Є всі підстави говорити, що візит був успішним. Закладається міцне підґрунтя співробітництва двох держав. Потяг до реалізації наміченого обопільний. Про це свідчить хоча б той факт, що делегація Верховної Ради протягом двох робочих днів провела понад 15 зустрічей, переговорів, бесід з представниками законодавчої і виконавчої влади СРЮ різних рівнів. Враховуючи всі перспективні домовленості, від щирого серця говоримо: «Хвала, Београде!».

Анатолій ГОРЛОВ.

Київ — Белград — Київ.

Товарна земля — не предмет купівлі-продажу

Як ми повідомляли, 26 лютого цього року в Академії державного будівництва відбулась зустріч Голови Верховної Ради України із заступниками голів районних Рад з питань агропромислового комплексу. Пропонуємо увазі читачів виклад виступу Олександра МОРОЗА

Олександр Мороз поінформував учасників зустрічі про переговори між делегацією Верховної Ради України і делегацією Державної Думи Росії. Вони відбувалися у формі конструктивного діалогу. Обидві депутації торкались багатьох спільних проблем. Державна Дума Росії налаштована на ділову, конструктивну співпрацю з парламентом України. Адже і ми, і росіяни вважаємо наші взаємини стратегічними у зовнішній політиці. Це визначено Концепцією зовнішньої політики, прийнятою Верховною Радою минулого скликання.

Стосовно значення агропромислового комплексу для України. Голова Верховної Ради підкреслив: доти, доки не буде наведено ладу в агропромисловому комплексі, доки заможно не житиме українське село, складно говорити про сильну суверенну багату державу.

І те, що показники спаду виробництва, продуктивності праці в агропромисловому комплексі дещо нижчі, ніж в інших галузях, свідчить передусім про специфіку сільськогосподарського виробництва. Воно поєднує два важливих компоненти. Перший — природний, який полягає в тому, що результати праці відтворюються через родючість нашої землі. Тобто через потенціал, нагромаджений раніше, потенціал, який має менший коефіцієнт зносу, ніж у інших промислових галузях.

І другий, суб'єктивний чинник, — у сільському господарстві працюють люди стримані, випробувані попереднім життям, можна сказати, високосвідомі. Вони звикли до різних п...падів, новацій. У них своє філософське бачення життя — влада може змінюватись, політика може змінюватись, але сіяти треба. Бо з хлібом усі розумні.

Саме це є визначальними чинниками, які формують результати праці в агропромисловому комплексі. Причому треба зважити на те, що ці чинники діятимуть не до безконечності. Земля, звісно, щось родитиме. Але таке ставлення не приведе до добра. Якщо не вноситимемо добрива чи, наприклад, не дотримуватимемося сівозмін, що спостерігається в ряді регіонів, то спад виробництва буде катастрофічний. І ми повинні знайти всі можливості для того, щоб поновлювати родючість землі. Треба вжити відповідних заходів для цього. Тому агропромисловий комплекс і політика — це тісно пов'язані поняття. Люди бачать, що в магазинах Києва, інших міст нібито вдосталь певних продуктів. Але якщо подивимось на ціни, а також звідки прибули ці продукти, то мимоволі виникає запитання: в якій державі живемо? В державі, в якій можна виробляти вдосталь хліба і до хліба, а торгуємо голландським маслом, німецькою ковбасою тощо. Зарубіжними продуктами, які не по кишені переважній більшості населення.

Як пояснити, що своє виробництво стає збитковим від того, чим глибша технологія перероблення продукції?

Чи не найхарактернішою в цьому плані є тваринницька галузь. Маємо колосальний спад у виробництві, заготівлі всіх видів тваринницької продукції. Ця тенденція надзвичайно тривожить. Причому йдеться не тільки про спад виробництва. У господарствах відбувається перерозподіл праці. Якщо середній добовий надій на корову становить півтора літра молока, то керівник господарства знає, що йому нічим заплатити доярці за її роботу. Але ж він змушений заплатити. Нема грошей, то хоч продукцією. А це і є перерозподіл праці. Так не повинно бути. Така сама ситуація і в інших галузях. Наприклад, на Дарницькому шовковому комбінаті розраховуються тканинами, які виробляють там. Проте з крамом не підеш до магазину за покупками. Спочатку його десь треба реалізувати. З таким натуральним способом господарювання держава існувати не може.

Таке становище характерне не лише для нас. Члени комітету Державної Думи Російської Федерації з бюджету, податків, банків і фінансів розповідали, що в них за два місяці цього року зібрано податків на рівні третини від запланованого. У нас майже така сама ситуація. Чим більш натуралізоване господарство, натуральний обмін, бартерні стосунки між галузями і між підприємствами, тим більше перероджуються основи державності. Бо функція держави здійснюється переважно на основі бюджету. А бюджет формується, серед інших чинників, з податків.

Давайте на кількох ключових тезах розглянемо причини тяжкого економічного, фінансового становища сільськогосподарської галузі.

За період 1991—95 років допущено значний спад обсягів виробництва валової продукції. В середньому на 33 відсотки.

У громадському секторі різко зменшилося поголів'я великої рогатої худоби, свиней, птиці.

Зверніть увагу — і в промисловості, зокрема, в машинобудуванні, і в сільському господарстві удар припадає найчастіше на високі технології. В агропромисловому комплексі такими високими технологіями є птахівництво.

На тлі різкого спаду обсягів виробництва сільгосппродукції економічне, фінансове становище товаровиробників погіршувалося через поглиблення диспаритету цін між сільгосппродукцією і товарами інших галузей, відсутність механізму врегулювання та підтримки цін і доходів в аграрному секторі виробництва.

Коли я вживаю поняття «диспаритет цін», то беру його як абсолютне значення, маючи на увазі, що паритету в принципі не може існувати на сільськогосподарську і промислову продукцію.

Виходячи з цього, ми повинні визначати державну політику щодо села. Вона має бути спрямована на підтримку сільськогосподарського виробництва — через кредитування, через банківські розрахунки, через дотації. Не треба боятися цих слів. В економіці України, зокрема, є дві галузі, де без дотації не обійтися. Це вугільна промисловість в енергетичному комплексі і сільське господарство в цілому. Ми повинні це зрозуміти. Сподіватись на вільні ціни, які вийдуть на ринок і зроблять позитивну справу, значить, не розуміти суті питання.

Отже, ми маємо з самого початку визначитися в тому, що диспаритет цін — явище надзвичайно серйозне. У 1994 році порівняно з 1991-м ціни на промислову продукцію зросли майже в двадцять тисяч разів, а на сільськогосподарську продукцію — лише в 4,5 тисячі раз.

За цей період в доларовому вираженні ціни на енергоносії, зокрема на нафтопродукти — зросли приблизно в 12 разів. На сільськогосподарську продукцію, відповідно, — в 3—4 рази. І в 1995 році ситуація не поліпшилась. Отже, відставання відчутне.

Саме це втягнуло агропромислову галузь в суцільні борги, зробило збитковою. Тому-то колгоспи, радгоспи, сільгосппідприємства втратили в 1994 році більш як 640 трильйонів карбованців у нинішніх цінах. Ці кошти фактично пішли на дотацію споживчого ринку та населення країни.

І ще одне. Загострення фінансового становища сільськогосподарських товаровиробників призвело до різкого скорочення споживання ними найважливіших ресурсів виробничого призначення. Нинішні основні фонди, машинно-тракторний парк украй спрацьовані. Це одночасно позначилося на різкому скороченні придбання техніки, матеріально-технічних ресурсів. Поставки мінеральних добрив за цей час зменшилися в 7 разів, засобів захисту рослин і тварин — у 3,5 раза, нафтопродуктів — удвоє, запасних частин — у сім разів, тракторів — у 49 разів і т.д.

Проблемою стає виготовлення сільгоспмашин у принципі. Техніки, якої не вистачає сьогодні в Україні.

Водночас через низьку платоспроможність господарства практично не можуть сьогодні придбати техніку, обладнання, хімічні засоби захисту рослин, тварин тощо. Уявіть собі: для того, щоб купити комбайн «Дон», треба посіяти 250 гектарів хлібів, зібрати 780 тонн зерна. Щоб за 200—250 тисяч доларів купити комбайн, треба добряче поміркувати, що його продати, де знайти такі величезні гроші. От і постає питання про доцільність придбання зернової техніки в США.

Торік у грудні на нараді з питань національної програми розвитку агропромислового комплексу я казав про те, що треба уважно вивчати це питання. З одного боку, добре було б придбати 2 тисячі американських комбайнів. Бо один такий замінює чотири «Дони», і при хорошій експлуатації за кілька сезонів окупить себе. Але, з іншого боку, давайте підійдемо до справи як експлуатаційники. Наша ремонтна база зовсім не пристосована до цих комбайнів. Отже, купуючи техніку, треба серйозно думати. Може, сьогодні справді ліпше придбати комбайни «Дон», адже 60 відсотків агрегатів, вузлів, запчастин, комплектуючих виробляється в Україні. А тим часом поступово освоювати виробництво за ліцензією, наприклад, німецьких чи італійських комбайнів у себе. Принаймні, я вважаю: коли нам дають кредит нібито на закупівлю двох тисяч комбайнів, то це означає, що американський уряд кредитує своє виробництво. Ми ж за технічний кредит маємо обов'язково розрахуватися.

Я сумніваюся, що такий крок продуманий, розумний. Я переговорив з головою Комісії з питань агропромислового комплексу стосовно відомої постанови, яка дебатувалася у Верховній Раді, щодо фінансового стану господарств і забезпечення весняних польових робіт. Він сказав, що спочатку закладалася така пропорція: тонна зерна — тонна мінеральних добрив. Тепер уряд пропонує за тонну зерна 100 доларів, а за тонну добрив — 139 доларів. То про який паритет можна говорити?

Ще одна причина. Кризовий фінансовий стан сільськогосподарського виробництва, сільгоспвиробників не міг не позначитися на мотивації селян до праці. І ця мотивація різко знизилася. Заробітна плата сьогодні в 2—2,5 раза нижча, ніж в інших галузях народного господарства. Серед 25 основних галузей народногосподарського комплексу за рівнем зарплати сільське господарство на 22-му місці. Причому цю мізерну платню несвоєчасно видають селянам. При інфляції кожний розуміє, що означають затримки з виплатою заробітку.

І що не менш істотно — кризові явища в сільгоспвиробництві додатково поглибилися в зв'язку з невиконанням ряду прийнятих Верховною Радою законів, рішень уряду та через недосконаліть законодавчої бази з питань розвитку агропромислового комплексу.

У нас є хороші, на мій погляд, закони. Я був співавтором і навіть автором деяких законів, зокрема «Про пріоритетність соціального розвитку села і агропромислового комплексу», «Про колективне сільгосппідприємство», «Про селянське фермерське господарство». Цими законами ми намагалися розв'язати багато проблем, які виникають уже сьогодні.

Разом з тим виникають питання під час виконання Закону про пріоритетність соціального розвитку села, коли йдеться про погашення витрат господарств на соціальну сферу. Річ у тім, що частина господарств уже не розвиває цю сферу через повне фінансове падіння. Але є колгоспи, які тримаються, і тому цілком резонно заявляють про свої претензії на компенсацію.

Відтак покриття витрат з бюджету треба робити хоч би на рівні областей. А на місцях будуть визначати витрати щодо конкретних об'єктів, диференціюючи рівень соціального стану в тих чи інших господарствах.

Разом з тим досі не прийнято — і ми відносимо це на рахунок Верховної Ради — такі закони, як про ціни і ціноутворення в агропромисловому комплексі, про податки і збори з сільгоспвиробників.

Тут я хотів би зачепити надзвичайно гостру тему, яка стосується земельних відносин і землі, земельної реформи в цілому, але в контексті питання про ціни і ціноутворення, про податки і збори із сільгоспвиробників.

Що я маю на увазі? Сьогодні вже назріла проблема — селянин повинен сплачувати один податок. Податок на землю. Зробити це непросто, бо нині існує близько 20 видів податків, платежів.

Як вийти із цієї ситуації? В першому читанні ми прийняли закон про ціну на землю, про плату за землю. І в постанові з цього приводу дали доручення Кабінету Міністрів та відповідним комісіям Верховної Ради: до червня цього року підготувати пакет документів, які визначатимуть концепцію податкової політики в агропромисловому комплексі за умови, що основним видом податку буде плата за землю.

Якщо візьмемо загальну кількість податків і платежів, що їх платять сільгоспвиробники, за 100 відсотків, то 75 відсотків має становити податок на землю. Інші два-три податки не повинні виходити за цю загальну суму. Тоді буде стимул для ефективного використання землі. Бо нинішня система господарювання передбачає: чим більше виробник входитиме в технологію, тим більший тягар податків ляже на нього.

Певен, не повинно бути жодних додаткових нарахувань на фонд оплати праці, на інші види результатів діяльності господарства.

Тому, вважаю, саме така схема дасть нам змогу на стабільній основі впродовж тривалого періоду створити такі передумови, які стимулювали б продуктивність праці і обсяги виробництва на селі.

З цим пов'язане надзвичайно важливе питання про земельну реформу. Це тема тривалої дискусії в нашому суспільстві. Позиції мої і Президента тут розходяться досить помітно. Тому дехто використовує це як привід для різних спекуляцій. Але я виходжу в даному разі з інтересів держави, з інтересів людини, яка працює на землі.

Переконаний, у нас нема жодних підстав сьогодні перетворити землю на предмет купівлі-продажу. Маю на увазі товарну землю.

Виходячи із Закону «Про власність», Земельного кодексу, Закону «Про колективне сільськогосподарське підприємство», із колективної, державної власності вивели приблизно четверту частину земель. Нормою Закону « Про фермерство» на ці землі поширено повне приватне право аж до використання їх як заставу. І поки це не робитиметься під контролем держави, годі й говорити про розпаювання земель з правом виходу власника із господарства.

Давайте подивимося, що означає реалізація листопадового 1994 року Указу Президента. Якщо сьогодні розділити в натурі землю, то це означає — розпочати надзвичайно складні і трагічні процеси в Україні. Я не вірю, що сьогодні є спеціалісти в Україні, які здатні в конкретному селі розділити землю. Я не вірю, що можна знайти відповідну методику. Можна в кадастрових параметрах оцінити землю, врахувати економічний потенціал госпо-

(Закінчення на 4-й стор.).

Товарна земля — не предмет купівлі-продажу

(Початок на 3-й стор.).

дарства, строки внесення тих чи інших добрив, але при тому виникне безліч суб'єктивних чинників. Скажімо, ця земля, як наділили сусідові, належала моєму дідові. Або ось ця земля ближче до села, а ось ця — далі. Там — схили, а там — рівнина і т.д. і т.п. Тобто неможливо розділити між людьми, вдовольнивши всі їхні запити, інтереси.

Недавно у Литві я вочевидь переконався, до чого призвели там поділ землі, руйнація господарств. Третина землі нині гуляє. І мене попереджали: не допустіть в Україні подібну ситуацію, як це зробили в Литві 1992 року.

Півтора року тому мені довелось побувати в Угорщині. В одному з господарств зразково поділили всі основні фонди, але впродовж двох років після того не могли поділити землю.

Аналізуючи все це, я не можу збагнути, чому ми ліземо в пастку.

Наламали дров з цим і в Росії. Схаменулися вже. Президент пояснює, що він не так думав вчинити із землею. Але тут важливо не те, що думав, а що насправді є.

Спеціалісти, керівники сьогодні повинні розібратися, опанувати повністю Земельний кодекс, всі закони, що стосуються землі. Наприклад, треба чітко зрозуміти, в чому принципова різниця між паєм і земельною часткою.

Адже закон визначає, що таке частка, а що — земельний пай. Якщо в загальних рисах, то на території сільської Ради вся земля віднесена до її відання, в тому числі й колгоспна, кооперативна. Якщо її поділити на всіх людей, які там проживають і працюють у різних галузях, це й буде частка. В Земельному кодексі визначено, що людина має право безплатно одержати її в повне володіння. І якщо володар захоче виділитися в окреме господарство, то до неї може прирізати ту кількість землі, яка передбачена Законом про фермерське господарство. Свою частку можна одержати і на землях резерву та запасу, не руйнуючи загального землеволодіння.

Земельний же пай, безперечно, більший за обсягом. Його не мають права одержувати не члени господарства, скажімо, пенсіонери. Але ж у складі того паю безплатно лишається земельна частка, визначена Земельним кодексом.

Погляньмо з іншого боку. Хіба люди, котрі тепер живуть у селі, але не є членами господарства, поза законом? Звісно, ні. Це питання необхідно вирішувати. Бо ще тільки поговорили про земельну реформу, а вже в приміських зонах люди домагаються від керівників господарств своїх паїв.

Яку вартість має земельний пай, наприклад, під Києвом, у Совках? Хто визначив ціну? Тим паче, що ціна на ідентичну земельну ділянку в глибині України буде в кілька разів нижчою. Виникає запитання: де ж рівні стартові умови і рівне право на загальне майно?

Непроста це справа. Навіть якщо розглядати її ось так, теоретично. Адже земля завжди була, є і буде конкретикою.

Отже, треба все узгодити законодавчо. Інакше ми наразимося на безліч складних проблем.

Нині в Україні нестабільна фінансова система, спотворений курс долара тощо. Якщо ми сьогодні запустимо в оборот землю, то втратимо її остаточно. Втратимо за безцінь. Земля відразу знеціниться на момент її приватизації. А потім різко виросте в ціні, коли вже ніхто не зможе її відібрати у власника.

Такої політики я не розумію. І не сприймаю її. Який же шлях? Я вже говорив, що ціна на землю повинна бути солідною, близько трьох тисяч доларів за гектар. Причому основна частка грошей має лягти в бюджет місцевої Ради на відновлення родючості землі. Земля таким чином постійно буде в товарообороті, як це діється в усьому світі.

У Голландії — ринкові відносини, але землю купити значно важче, ніж в Україні. Чи візьміть Ізраїль. Сільськогосподарське виробництво усуспільнене. Досвід, до речі, вартий особливої уваги й вивчення.

І насамкінець, про надзвичайно важливу тему, яка викликає гарячі дискусії. Це стосується Закону про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі. Деякі підприємства, можливо, не зовсім підпадають під формулу приватизації чи акціонування їх підприємствами-виробниками сировини. Тому й протестують проти цього.

На мій погляд, потрібно найближчим часом — і я таке доручення дав Комісії з питань агропромислового комплексу, земельних ресурсів та соціального розвитку села — разом з відповідними виконавчими структурами підготувати перелік підприємств, які не підлягають нормам цього закону. Все це повинно стосуватися переробних, сервісних, будівельних, комбікормових заводів тощо.

Стосовно земельної реформи взагалі необхідно, щоб ми дотримувались двох постанов Верховної Ради про прискорення земельної реформи. Зокрема, щодо видачі актів колективному господарству на володіння землею. Цю роботу потрібно завершити. Все це, до речі, кореспондується з добре відомим Указом Президента.

Ігнорувати ці вимоги не можна. Бо настане час, що нікому буде видавати ті акти. Про паювання. Я вважаю, що в принципі це не є справою держави, паювання мають робити люди, котрі живуть на тій землі. Ми лише повинні дати їм модель, методично розробити це питання. Наше завдання — забезпечити стосунки між селом і державою, а не втручатися в справи агропромислового комплексу.

Хоч дехто спекулятивно використовує мою тезу, але я повторюю її: людей від землі не треба вчити, як господарювати. З боку держави треба подбати про те, щоб була відповідна техніка, добрива, банківське сприяння і т.д. Тоді ми одержимо від села ту продукцію, на яку сподіваємось. На жаль, досі нема національної програми розвитку агропромислового комплексу.

Про бюджет на 1996 рік. Ми провели колосальну роботу щодо розгляду цього закону в комісіях, фракціях. Мені здається, знайшли ідеологію найважливішого документа року. Причому віднайшли можливість покриття видатків на соціальну сферу, розвиток виробництва.

Відрадно, що вперше ми приймаємо бюджет у співпраці з урядом, поламавши таким чином тенденцію розрізненої праці над цим документом.

У розрізі бюджету ми прийняли Постанову Верховної Ради про допомогу селу в проведенні весняних польових робіт, давши дозвіл Кабміну використовувати в повному обсязі бюджетні кошти на потреби селян. Щоб потім не звинувачували нас у тому, що даємо якийсь поштовх до емісії, до використання грошей, не передбачених бюджетом.

Про використання емісії для покриття внутрішнього боргу. Закладається дефіцит бюджету на рівні 6,2 відсотка. Для його покриття однією із складових є випуски емісійних коштів. Якщо Кабмін вважає за потрібне їх витрачати для організації посівної кампанії, то будь ласка. Адже вони повернуться до бюджету через урожай.

І, нарешті, конституційний процес. Політики-державники, громадяни-патріоти зацікавлені в тому, щоб Конституція була демократичною.

Передусім, я вважаю, що в Конституції повинен бути чітко забезпечений розподіл влади між гілками влади. Щоб кожна гілка займалася своєю справою, щоб не траплялося так, як це буває сьогодні. Пише закон Верховна Рада. Видається указ, який має чинність закону. Видається постанова Кабінету міністрів, яка теж має чинність закону. Цього бути не повинно.

Ми повинні закласти такий принцип, який давав би можливість не роз'єднувати гілки влади, а пов'язувати їх через систему противаг, стримувань. Отже, щоб була чітка залежність між Верховною Радою і Кабінетом міністрів. Кабмін повинен бути підзвітним і підконтрольним законодавчому органу. Інакше й бути не може. Так є в усьому світі. А сьогодні, за Конституційним договором, Президент одноосібно формує Кабінет міністрів, призначає і зміщує міністрів.

Верховна Рада формується за іншими принципами. Як бачимо, тут наші позиції протилежні. Треба в Конституції усунути постійне джерело суперечностей, конфліктів. Через механізми, які поєднають гілки влади, не дадуть можливості розколоти суспільство.

Про двопалатний чи однопалатний парламент я мушу сказати, що переважна більшість фракцій у Верховній Раді чітко висловлюється за однопалатний. Нам потрібна єдина міцна держава, і в ній всі гілки влади мають бути сильними. А ідеєю двопалатного парламенту намагаються ослабити законодавчий орган. Від цього, зрозуміло, ніхто не виграє.

Про повноваження Президента. Президент — глава держави чи держави і виконавчої влади? Це надзвичайно важливе питання.

Дехто з розробників нинішнього тексту проекту Конституції пропонує позбавити Кабінет Міністрів законодавчої ініціативи. В мене виникає запитання: як же тоді бути? Закон пишеться для того, щоб виконавча влада, керуючись ним, спрямовувала свої дії. Це нонсенс, коли Кабмін не матиме права брати участь у підготовці законів, не матиме права відстоювати свої позиції як суб'єкт законодавчої ініціативи. А все зводиться до того, щоб записати: Президент є главою держави. Щоб він при цьому всі функції керівника виконавчої влади виконував, не відповідаючи за те. Тобто, призначатиме і звільнятиме міністрів, але за всі справи відповідатиме Кабінет міністрів.

Отже, потрібно закласти нормальні механізми в Конституцію, як це зроблено в конституціях Швейцарії, Австрії, Угорщини, інших держав. І на основі цих норм працювати.

Найслабкішим місцем в проекті нової Конституції є, безперечно, розділ про місцеву владу. Я не маю на меті образити тих фахівців, які працювали над цією частиною Конституції, але в мене складається враження, що вони мають неповне уявлення про місцеву владу, її функції тощо.

Думаю, з цього приводу ще будуть точитися дискусії. В загальних же рисах ідеться про визначення базового рівня — сільську, селищну Раду, районну, районну Раду в місті, обласну. Це суб'єкти влади. Сьогодні держава тримається на районній ланці, тому що там є традиції, склалися відповідні правовідносини впродовж багатьох років. Вони звичні для громадянина. Все це не можна перекреслити, відкидати, як декому хочеться. Ми не повинні разом з водою виплеснути дитину.

Потрібно звертатися до досвіду демократичних держав, як саме в них розв'язуються ці проблеми.

Я вважаю, що всі ці питання потрібно якнайкраще узгодити в проекті нової Конституції. Робитиму все для того, щоб знайти консенсус, знайти згоду в Верховній Раді. І ухвалити Конституцію саме Верховною Радою. Тому що виносити її на референдум нерозумно. Тоді просто завалимо важливу справу.

Наше найголовніше п[illegible]кання — прийняти нову демократичну, розраховану не лише на сьогодення, а й на перспективу, Конституцію. Зберегти спокій і злагоду в суспільстві, вивести державу з кризового становища.

УБЕЗПЕЧМО СЕБЕ ВІД ЛИХА

Цьогорічна зима щедра як на морози, так і на сніги. І хоча надворі ще зимно, однак весна на порозі, а відтак і потепління. За ним, звісно, танення снігів. Тож, зважаючи на всі ці обставини, Постійна урядова комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій на чолі з її головою В. Дурдинцем звертається до уряду Автономної Республіки Крим, усіх міністерств, відомств, установ та організацій вжити необхідних заходів для запобігання наслідків весняної повені.

Зважаючи на таке становище можна очікувати весняну повінь вищу за рівнями води від середньої. Близькою до норми може бути повінь на Закарпатті, на притоках Дністра в межах Львівської області (без урахування заторних рівнів), в басейні Десни. Практично скрізь існує значна ймовірність підтоплення населених пунктів та господарських об'єктів. Однак найскладніша ситуація може виникнути на території Рівненської, Івано-Франківської, Хмельницької, Тернопільської, Вінницької, Полтавської, Дніпропетровської, Харківської, Луганської, Донецької, Запорізької, Одеської областей. До зони підтоплення можуть потрапити частини таких великих населених пунктів, як Вінниця, Чортків, Хмільник, Луцьк, Полтава, Ромни, Павлоград, Лисичанськ, Куп'янськ, Харків, Луганськ, Маріуполь, Приморськ, Мелітополь, Первомайськ, Кіровоград, Кривий Ріг, Сарата, Кілія та інші.

Через значне промерзання грунту під час танення снігів можливий швидкий і значний скид води в первинну гідрографічну мережу, формування інтенсивного місцевого схилового стоку по яругах і балках, пониження рельєфу, затоплення низинних ділянок та безстокових понижень і тривале стояння в них талих вод, підтоплення понижених частин населених пунктів талими водами. Це може значно погіршити якість води.

Зберігається також імовірність формування високих рівнів води на малих річках, режим яких порушено внаслідок господарської діяльності.

Останнім часом комісія вивчила безпосередньо на місцевості ситуацію в Карпатському регіоні, провела спільні засідання з Закарпатською та Львівською обласними комісіями, на яких було прийнято узгоджені рішення, визначено спільні дії.

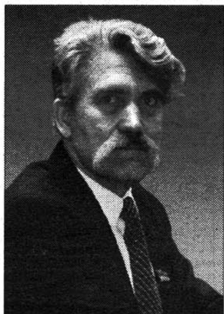
Але у Карпатах великі повені майже звичне явище. І тому там люди та місцева влада більш-менш навчені, як боротися зі стихією. Щодо інших регіонів, то там великої води не бачили по 10 — 15 років, і це, певною мірою, породило благодушні настрої як у місцевих органів влади, так і в населення. А досвід показує, що масштаби втрат зумовлює не стільки стихія, скільки неготовність боротися з нею.

Уряд постановою від 19 лютого ц.р. «Про невідкладні комплексні заходи щодо безаварійного пропуску льодоходу, повені та дощових паводків у весняний період 1996 року» затвердив план дій органів державної влади усіх рівнів, місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій, яким чітко визначив місце кожної ланки у запобіжних та ліквідаційних роботах. План передбачає концентрацію спеціальних сил і засобів з тим, щоб створити надійне ефективне угруповання негайного реагування на загрозу надзвичайної події.

На місцях слід конкретизувати план дій свого регіону, змоделювати усі можливі ситуації, не залишаючи поза увагою навіть найменші річки, і під ці моделі визначити сили, засоби і відповідальних виконавців. У міністерствах і відомствах, державних адміністраціях, формуваннях цивільної оборони на небезпечний період має бути введене цілодобове чергування відповідальних працівників. Скрізь слід встановити посилений нагляд за об'єктами та джерелами безпосередньої небезпеки. Важливо перевірити систему оповіщення з практичним поданням відповідних сигналів і розпоряджень, попередньо провівши роз'яснювальну роботу серед населення. Зрозуміло, що вся ця робота має бути підкріплена відповідними матеріально-технічними ресурсами та коштами.

Обговоривши невідкладні завдання, комісія запевняє населення, що держава робить усе можливе, аби відвернути небезпечні наслідки весняної повені, льодоходу та паводків.

КОЛИ ми обговорювали на сесії проект бюджету на 1996 рік, виступили 28 депутатів. З них один говорив про те, де взяти гроші.
5 депутатів протягом відведених п'яти хвилин половину часу міркували про те, де знайти гроші, а половину часу їх ділили. Решта депутатів — це 22 — всі 5 хвилин говорили про поділ грошей.
Коли б ми всі, більш як чотириста депутатів, думали, де взяти гроші, як їх заробити для державної скарбниці, то гуртом, напевно, уже придумали б немало добрих способів. Цим Верховна Рада значно більше допомогла би урядові, аніж перетягуванням коштів з однієї статті бюджету до іншої.

Левко ЛУК'ЯНЕНКО, народний депутат України

Податок має стимулювати

Отже, я казатиму про гроші для державної скарбниці.

Я подав пропозицію нашому Прем'єр-міністру панові Марчуку ліквідувати сотні дармоїдських структур, що залишилися нам у спадщину від Радянського Союзу. Що я маю на увазі? Те, що управління всіма галузями виробництва здійснюється через дві, три, а то й чотири надбудовні адміністративні структури.

Вони витрачають величезну суму грошей, що лягають у собівартість хліба, вугілля, іншої продукції.

Потрібно швидко приватизувати всі галузі виробництва і ліквідувати дармоїдські структури.

Українська республіканська партія не сприймає самої концепції державного бюджету України на 1996 рік, запропонованої Кабінетом міністрів. І ось з яких причин:

1. Бюджет є одночасно і результатом і механізмом реалізації нераціональної економічної політики, здійснюваної виконавчою владою. Однією з найсерйозніших вад цієї політики є просто вбивча для виробництва податкова політика. Саме тому УРП два місяці тому виступила із законодавчою ініціативою щодо конституційного закріплення верхньої межі оподаткування прибутку від підприємницької діяльності на рівні 25 %.

Як перший крок у цьому напрямі ми розглядаємо встановлення Верховною Радою у бюджеті-96 нульової ставки податку на додану вартість (ПДВ). Це сприяло б різкому зниженню темпів інфляції, подоланню кризи неплатежів, відродженню національної економіки.

МАЄМО всі підстави розраховувати, що в такий спосіб (зменшенням податкового тиску) вдалося б значно розширити базу оподаткування, тобто джерела для бюджетних надходжень, за рахунок: залучення до виробництва не залучених нині виробничих потужностей (не менш як 50 %), виходу з «тіні» ще майже 40 % економіки, яка тепер є нелегальною, прискореного створення нових робочих місць за рахунок внутрішніх і так само іноземних інвестицій.

Доходна частина бюджету не включає в себе величезні суми, на які держава має підстави розраховувати, зважаючи на угоди з Росією про продаж їй 44 стратегічних бомбардувальників, 48 стратегічних ракет, 300 крилатих ракет, 32 % плавзасобів ЧФ з тих 50 %, що належать Україні, оренди Росією морських баз у Криму.

Тут йдеться приблизно про 50 млрд. дол., що дорівнює майже двом річним валовим внутрішнім продуктам (ВВП) України (ВВП-95 — 4900 трлн.крб), або чотирьом обсягам доходної частини запропонованого бюджету (доходна частина проекту бюджету 1996 року становить 2.588.835,8 млрд.крб). За ці гроші можна було б два роки платити двадцяти мільйонам пенсіонерів пенсію у розмірі 100 дол. (20 млн.крб), знявши тим самим величезний тягар з виробників, або використати їх як неемісійне джерело значного підвищення заробітної плати працівникам усієї бюджетної сфери: вчителям, лікарям, військовим тощо.

Політика регулювання зовнішньоекономічної діяльності, здійснювана урядом, просто небезпечна для держави. Нульова ставка експортного мита на всі види продукції разом із звільненням від ПДВ експортованої продукції з одного боку, з одночасним обкладанням 20%-м ПДВ продукції, що реалізується на внутрішньому ринку, однозначно ведуть до згортання внутрішньої кооперації і, як результат, до згортання на території держави виробництв, орієнтованих навіть на первинне перероблення сировини, не кажучи вже про виробництво складної високотехнологічної продукції.

Якщо до цього додати звільнення від імпортного мита продукції, що надходить в Україну згідно з угодами про кооперацію з країнами СНД (тобто угоди, які Верховна Рада ратифікує без всякого економічного аналізу можливих наслідків), тоді стає безальтернативною для нас така перспектива:

— виробничий комплекс України примітивізується дедалі глибше. Бо виживають тільки експортери сировини;

— створюються нездоланні економічні перешкоди для створення замкнених технологічних циклів виробництва складної продукції. Бо ціни на продукцію внутрішньої кооперації принаймні на 20 % вищі (за рахунок тільки ПДВ) за ціни на продукцію, імпортовану з країн СНД;

— допускається обмежений розвиток виробництва складної продукції лише як ізольований фрагмент технологічних циклів, контрольованих із Москви.

Уряд і надалі продовжує курс на поглиблення зовнішнього боргу держави. Видатки на його обслуговування становлять у бюджеті-96 суму в 275.872,5 млрд.крб (1 млрд.226 млн.дол.), або приблизно 10 % видаткової частини бюджету. Це більше, ніж на соціальний захист населення (133.654,7 млрд.крб), або на фінансування соціально-культурних закладів, установ та заходів (246.592,2 млрд.крб), або на оборону і національну безпеку (136.000 — оборона, 147 і 150 млрд.крб. — правоохоронна діяльність і забезпечення безпеки держави).

Цей борг створено і збільшується штучно за рахунок невідповідності тарифів за транспортування російських нафти й газу через нашу територію і зберігання газу в наших сховищах. Світова ціна за транзит газу, приміром, дорівнює 2-2,5 дол. за 1000 куб.м на 100 км, а Росія платить нам лише 1,73 дол. В результаті держава вимушена братися гасити заборгованість (псевдо) за рахунок іноземних кредитів.

Усі ми, депутати, живемо не тільки в сесійному залі. Ми їздимо до виборчих округів, зустрічаємося з виборцями, керівниками підприємств і місцевою владою і добре бачимо, як поступово занепадає виробництво і наші люди живуть дедалі гірше. Цей спад виробництва і погіршення життя людей сягнули тої межі, за якою — темне невідоме провалля.

Невідоме у виробництві — бо не знаємо, чи ще є куди опускатися, чи вже нікуди.

Невідоме щодо нужденності громадян — бо не знаємо, чи ще терпітимуть місяць-два, чи підуть розлюченою лавиною трощити міську владу, злодійські палаци і все, що їм трапиться по дорозі.

На що ми тут, у будинку Верховної Ради, чекаємо?

Створюється враження, що в пошуках бюджетних коштів і уряд, і Верховну Раду заклинило на одному методі — збільшенні податків. Уже кілька років діє одна й та сама схема: щоб збільшити надходження до бюджету — збільшують податки.

Від збільшення податків частина підприємств зупиняється і вже їх не платить. Надходження до бюджету зменшуються.

Тоді Верховна Рада з турботою про поповнення бюджету знову збільшує податки на ті підприємства, що ще працюють.

Від нового збільшення податків знову частина підприємств зупиняється. Так зростання податкового пресу звузило до мінімуму податкову базу. Готуючи проект бюджету на 1996 рік, уряд йде тим самим шляхом, яким ішов у 1995, 1994, 1993 роках. Проте якщо метода попередніх років не зупинила спад виробництва, а навпаки — весь час його поглиблювала, то невже не час її змінити й шукати інших методів?

Українська республіканська партія, яка завжди більше звертала увагу не на те, як поділити гроші державного бюджету, а як зупинити спад виробництва і збільшити надходження коштів до бюджету, виробила кардинальну пропозицію і пропонує її Верховній Раді. Вона зветься «ініціатива 25 %».

Її суть: «Кожний громадянин зобов'язаний сплачувати податки і збори. Розміри прямих і непрямих податків та зборів не повинні перевищувати 25 % прибутків юридичних осіб та сукупних доходів громадян».

Чого республіканці вважають за можливий різкий перехід від теперішнього оподаткування у 80 відсотків і більше до 25 % загального сукупного податку?

Перший чинник — індивідуально-психологічний.

ХТО з людей хоче працювати, коли з кожних ста зароблених копійок у нього залишається 10, а 90 забирають?
Це виштовхнуло з виробництва великий загін робітничого класу, особливо людей молодого віку, і штовхнуло їх до спекуляції та різного роду комбінаторства й темних справ.

Зниження податку поверне цих людей до праці.

Друге. Досвід країн, що потрапили були в глибоку економічну кризу і мусили з неї вибorсуватися, показує, що низькі ставки податку сприяли зростанню внутрішнього валового продукту. Усі відомі приклади демонструють одне й те саме: низький податок забезпечує вищий темп зростання ВВП. Корея, Бразилія, Замбія, Уругвай яскраво це засвідчують. А хіба Р.Рейган активізував підприємницьку діяльність у США не пониженням податків?

Тож коли у сфері економіки діють загальні закономірності і Україна не є винятком, мусимо зважати на ці закономірності. Якщо десятки країн вийшли з економічної кризи завдяки зниженню податків, то я закликаю вас, шановні законодавці, і Україну вивести з кризи цим же способом!

По-третє. Серед наших фінансистів поширена думка, що перехід до податку в 25—30% позбавить скарбницю фінансових надходжень і зовсім не буде грошей для фінансування нагальних виробничих потреб та виплати зарплати працівниками бюджетної сфери.

Тут слід сказати таке. Зниження податків до 25 % відразу підштовхне багатьох людей до виробничої діяльності. Щоб їхня діяльність почала давати кошти до державної скарбниці, потрібен якийсь час. Справді, ці нові виробники не зразу дадуть державі кошти.

Проте в іншій сфері економіки зниження податків відразу збільшить надходження до бюджету. Цією іншою сферою є тіньова економіка.

1995 року 75 % приватних підприємств і 50 % державних не сплатили податків. Тіньовики — це ті підприємці, які всупереч закону здійснюють розрахунки своїх підприємств з іншими підприємствами навпростець, поза державною скарбницею. Вони ризикують і не завжди можуть спати спокійно, але тільки завдяки цьому підтримують у робочому стані свої підприємства.

Зниження податків звільнить їх від страху за порушення законів. Вони відразу сплачуватимуть податки, і державна скарбниця дістане надійні джерела поповнення бюджету.

Може, ця сума якийсь час буде менша від запланованих надходжень. Але підприємницька діяльність і стосунки з бюджетом стануть на нормальну й здорову основу, а доходну частину держбюджету 1995 і 1994 років однаково було виконано не на 100 %, а на 40—45%.

Бюджет, побудований на попередніх засадах, знову ж таки буде виконано приблизно на 40 %, отже, запланованих коштів не матимемо. Навіщо ж планувати нереальне? Чи не краще план опустити до тих цифр, які Україна мала у 1995 і 1994 роках?

З огляду на збільшення відсотку тіньової економіки та продовження спаду виробництва доходна частина бюджету і 1996 року становитиме, мабуть, близько 40% від сподіваної. Отже, для втілення ініціативи УРП в життя потрібен стрибок не від 80 % загальної суми податків, а від реальних 40%.

Норма податку в 25% усунула б несправедливість, яка поділила трудові колективи на тих, що втратили працю через закриття підприємств, тих, що працюють з порушенням законів, і тих, що через свою чесність надриваються з останніх жил.

Зниження податків до 25 % припинило б криміналізацію економіки і зменшило кількість кримінальних злочинів.

Воно заохотило б й іноземних інвесторів вкладати капітали в нашу економіку.

ЗНИЖЕННЯ податків зменшило б собівартість товарів і дало б можливість збільшити заробітну плату робітникам. Тепер в Україні зарплата становить 7—10 % у собівартості товару (для порівняння: в Канаді заробітна плата становить 60 % у собівартості товару). Зниження податків дало б можливість у короткий час піднести показник зарплати в Україні до 15 %. Це подвоїло б купівельну спроможність наших трудящих і заохотило нові виробництва.

Республіканська партія завжди виступала за прискорення справедливої приватизації, і я радий, що за планами уряду вже в першій половині цього року має бути закінчено приватизацію дрібних і середніх підприємств, торгівлі тощо.

Проте сама по собі приватизація не активізує виробничу діяльність і не виведе економіку з кризи. Приватизація потрібна, проте вона — тільки одна з двох необхідних умов. Другою умовою є зменшення податків. Тільки два чинники разом — приватизація і зниження податків до 25—30% — спроможні активізувати підприємницьку діяльність, вивести економіку з кризи і наповнити державну скарбницю грішми.

Ви, вельможні представники народу, прислухайтеся до стогону змучених чоловіків, які не знають, як оплатити в квартирі тепло;

прислухайтеся до плачу жінок, які в розпачі не знають, як нагодувати дитину;

підтримайте республіканську ініціативу і проголосуйте за радикальне зниження податків!

Цим ви вдихнете віру в серця наших змучених людей і підтримаєте в них віру у ваше чесне служіння їм!!!

«То чому ж ми такі нерозумно-зрадливі, що самі провокуєм недолю собі?!»,

або Шлях, який мусимо здолати в ім'я майбутнього

МИ Й НЕ СПОДІВАЛИСЯ, який тяжкий шлях маємо пройти. Не гадали, що побудова держави спричинить шалений опір власних «безнаціональних інтернаціоналістів», що навчені ми лише виконувати чужі вказівки, а не творити власні оптимальні народногосподарські програми, що наша, круто орієнтована на військово-промисловий комплекс економіка після падіння СРСР, як однокрилий птах, безсило падатиме донизу, що невмілі й непослідовні реформи, керовані з-поза меж держави, не зможуть врятувати народ від найгострішої соціальної кризи.

Не сподівалися, що через чотири роки з дня проголошення незалежності дедалі частіше з вуст збіднілих і принижених людей будемо чути страшні слова: «А навіщо нам ота незалежність?! Вона мене не нагодує». Слова страшні, бо завжди в історії найвищим подвигом будь-якого народу було створення власної держави, навіть попри тимчасові біди й негаразди. І тільки своя держава спроможна забезпечити інтереси народу, вберегти наших дітей від численних несправедливих воєн за чужі інтереси. А скільки ж тих воєн було! І скільки крові невинної пролито синами України! І все це забути?! Неначе й не було різанини в Батурині військами князя Меншикова, не було руйнування Києва гарматами Муравйова, не було насильницької колективізації та страшного голодомору 1933 року, не було жаху сталінсько-беріївських репресій та безглуздих жертв Афганістану, не було Чорнобиля як кари Божої за нашу лакейську покору.

Хіба не відсутність власної держави вела до цих трагічних подій, що знекровлювали і принижували один з найбільших народів Європи? І хіба не ця держава сьогодні врятувала наших дітей від участі у страшній чеченській війні, від втрат під час охорони далеких таджицьких кордонів, не дала зганьбити невинних людей на їх землі? Які ще докази потрібні, щоби пробудити нас від летаргічного сну байдужості й самоприниження?! Так, ми мали маріонеткову, бутафорну республіку в складі великої країни — СРСР, але в світі про неї знали не більше, ніж про провінцію будь-якої невеликої європейської держави.

Та й сама велика держава в останнє десятиліття свого існування стрімко котилася до прірви. Сам розпад, його причини — то болюча тема для всіх нас, а особливо для людей старшого покоління. Хтось звинувачує Америку, хтось — Біловезьку угоду і її авторів, але такі пояснення, спрощені і примітивні, зовсім не розкривають головних причин найсерйознішого «політичного землетрусу» кінця 20-го століття.

Причини розпаду — в економічній ситуації, яка склалася в СРСР. На цей час різко скоротився видобуток нафти (з 620 до 400 млн. тонн), і це боляче вдарило економіку держави, основою якої були нафто- й газодобувна промисловість, звідки йшли найбільші надходження до бюджету.

Нічого іншого наша страшенно енергозатратна й матеріаломістка промисловість запропонувати не змогла. А показники сільськогосподарського виробництва на наших чи не найбагатших у світі землях в найкращі урожайні роки були вдвічі, а то й втричі нижчі від результатів західноєвропейських країн та США й Канади. І ми були змушені закуповувати зерно та інші продукти за кордоном. А моральне народ надломився після афганської війни, що не принесла ні слави, ні честі гордій «супердержаві», а лиш горе скаліченим воїнам і сльози матерям загиблих, кожен п'ятий з яких був з України. Це передумови, що робили державу приреченою, і могло йтися лише про терміни розпаду.

Розуміючи катастрофічне становище СРСР, тодішнє керівництво КПРС змушене було розпочати реформи. Чим вони закінчилися, відомо всім.

Яку ж спадщину дістала Україна після руйнації СРСР? Насамперед всі недоліки, що випливали з тяжко хворої, неефективної системи господарювання, заідеологізованого добору кадрів, зруйнованої державної системи. Збайдужіла інтелігенція, зведена до побутового рівня культура, принижене селянство і всеохопна інтеграція, що не давала будь-якої можливості економіці України розвиватися як єдиному народногосподарському комплексу — такі наслідки підступної політики, що важким каменем тиснуть і сьогодні на молоду державу.

На жаль, керівництво України, заколихане ейфорією незалежності і власною значущістю, не зуміло реалізувати наявні тоді можливості реформування економіки. Зосередивши увагу на політичних питаннях становлення української держави і її визнання у світі та досягнувши в цьому незаперечних успіхів, наш перший Президент у питаннях економіки цілком поклався на уряд, що був сформований з фахівців, які стояли на діаметрально протилежних позиціях, і не міг стати динамічною командою однодумців. Розірваний суперечностями і нездатний проводити послідовну й виважену політику, уряд, у свою чергу, звірився на поради іноземних радників і лише приймав рішення, що випливали з ситуації. Кілька урядових програм соціально-економічного розвитку, звичайно ж, не працювали, рекомендації іноземних спеціалістів, які, віримо, керувались найкращими намірами, не могли вирішити найголовніших проблем економіки, бо грунтувалися на досвіді, що був набутий у їхніх країнах і далеко не відповідав умовам України.

А власні науковці не змогли виробити єдиної стратегії соціально-економічної перебудови, хоча й пропонували багато окремих, часто суперечливих програм.

А ПОКИ тривали політичні дискусії, спритні ділки за потурання можновладців вивезли з України і розпродали величезні багатства. Народне господарство України працювало дедалі менш ефективно, дедалі вище розкручувалася спіраль інфляції і падав рівень життя народу.

У таких умовах відбулися вибори нового парламенту, а потім і Президента. До державного керма стали нові люди, які декларували необхідність якнайшвидшого реформування економіки. Президент Л. Кучма з трибуни Верховної Ради України запропонував свою програму, яка ставила за мету побудову в Україні соціально орієнтованої ринкової економіки. В атмосфері настороженості, після недовгого обговорення програму затвердила Верховна Рада України. Здавалось би, закладено передумови для послідовної і конструктивної роботи з реформування економіки. Хтось полегшено зітхнув, хтось у ненависті стиснув зуби, та минали місяці, а рішучих кроків не робили. Падіння виробництва тривало, більшість народу злидарювала, про себе і вголос проклинаючи і уряд, і Верховну Раду, і Президента.

Намагаючись набрати команду однодумців, Л. Кучма запропонував парламентаріям укласти Конституційний договір, який дав би йому можливість одноосібно призначити уряд.

Після довгих і гарячих дискусій, враховуючи критичне становище економіки України, погіршення життєвого рівня населення, більшість народних депутатів підписала в Маріїнському палаці Конституційний договір, надавши Президентові всі необхідні йому повноваження. Прем'єр-міністром було призначено Євгена Марчука — людину серйозну й загадкову, впевнену у своїх силах. Але вже перші призначення на міністерські пости пригасили запал оптимістів і показали, що очікувати якихось серйозних змін, очевидно, не варто.

Повторилася стара історія: новий Президент Л. Кучма, виконуючи величезний обсяг надзвичайно важливої роботи зі зміцнення авторитету України у світі, якось відійшов від розв'язання першочергових завдань економічної стабілізації, а уряд знову вирішує локальні проблеми сьогодення, не дотримуючись проголошеної стратегії.

До названих раніше проблем слід додати існування значного перекосу у структурі промисловості на користь групи «А» щодо слабкої мережі підприємств групи «Б», які, здебільшого, будувалися у Прибалтиці, Росії і Білорусі.

Посилена інтеграція, яка часто переходила розумні межі, коли вузли й деталі, що їх легко могли виготовляти на сусідньому заводі, везли з Волги чи Уралу, після розпаду Союзу різко загальмувала виробництво як в Україні, так і в Росії. А здорового глузду і доброї волі, щоб розумно й разом вийти з тієї ситуації, залишивши потрібні зв'язки, але організувавши власне виробництво там, де можемо робити самі, у нас не вистачило. Уряд України, намагаючись утримати ситуацію під контролем, взяв на себе відповідальність за поставлену українськими підприємствами в Росію продукцію, але російський уряд відразу ж оголосив, що таку відповідальність за російські підприємства-споживачі він не несе. Результат такої політики відомий: відвантаживши свою продукцію, кошти за неї ми не отримали.

Мали місце, звичайно, значні організаційні прорахунки перехідного періоду, і уникнути їх у тій ситуації Україна, мабуть, не могла. Але, на жаль, не менше втратили там, де втрачати не мали права.

Так, вкрай неграмотно, з величезними збитками економічного й морального характеру відбувається процес приватизації. З тих величезних коштів, які обертаються у сфері приватизації, майже нічого не перепало державній казні. А більшість населення взагалі не розуміє, що ж відбувається і як скористатися приватизаційними паперами. Це створює райські умови для діяльності шахраїв.

Реальністю є й те, що в нових умовах розгубилися і фактично припинили управління своїми галузями керівники міністерств. Вчасно не були поставлені питання, яку продукцію підприємства в нас і що вони випускають, що потрібно і в якій кількості Україні, а що можна поставити з-за меж держави, які напрями пріоритетні і потребують державної підтримки. Тобто не було нормального аналізу, а отже, не було і дії. Міністерства існували самі по собі, а промислові підприємства — самі по собі. В цих умовах різко знизилася виконавська дисципліна, геть припинилася кадрова робота. Сталін знав справу, коли писав, що «кадри вирішують усе», а наш молодий і амбіційний уряд лиш дивився, як частина директорського корпусу просто гальмує роботу своїх підприємств, звільняючи тисячі робітників і руйнуючи соціальну сферу, коли в той же час і в тих самих критичних умовах інша частина їх колег робила все, щоб зберегти свої підприємства для держави і людей.

Але особливо боляче вдарила по економіці України антинаукова податкова система. Адже є обчислена норма, за якою сумарний податок не може бути більший за 3040% доходу, а його перевищення зумовлює різкий спад виробництва. А в нас окремі підприємства сьогодні сплачують більш як 70% доходу, дедалі більше вимиваючи оборотні кошти. А ми ще дивуємося, чого в нас криза неплатежів!

На жаль, не справдилися сподівання на фінансове оздоровлення вітчизняної економіки завдяки іноземним інвестиціям. Непослідовність реформ, недосконалість законодавчої бази й податкової системи, прихований, а інколи і відвертий опір деяких «старих генералів від політики і економіки», викликають недовіру і відлякують потенційних інвесторів — і вітчизняних, і зарубіжних.

Звичайно, держава сьогодні отримує досить значну фінансову допомогу-позики від світових фінансових кіл. І не розуміють необхідності цих позик або лукавлять ті, хто звинувачує Президента і уряд в їх отриманні. Позики ці надають під найнижчі відсотки, багато нижчі, ніж ті, що надають товаровиробникам рідні банки. Та й чим платити за енергоносії, отримані з Росії та Туркменистану, за які вимагають ціну майже на світовому рівні? І не тому, що «лиха Росія» намагається нас притиснути, а тому, що вона послідовно захищає власні економічні інтереси. Чого, на превеликий жаль, ніяк не навчимося робити ми.

Тому немає проблеми — отримувати чи не отримувати кредити, є проблема розумного їх використання. І якщо через 2—5 років на кожний вкладений карбованець ми отримаємо не менш як два, отже кредит виконав свою функцію, а не був проїдений чи вкрадений чиновником. На сьогодні такої віддачі немає, і тому так суворо й прискіпливо народні депутати мають вимагати звіту за вже отримані кредити.

Це далеко не повний перелік обставин, які спричинили глибокі кризові явища в економіці України.

На початку грудня минулого року із запізненням на три місяці було подано проект бюджету на 1996 рік. Вже перше ознайомлення показало: проект такий недосконалий та суперечливий, що не матиме підтримки в сесійній залі ні лівих, ні правих, ні центристських сил.

Неточність доходної частини проекту бюджету, подальша централізація коштів у Києві, збільшення відсотка коштів, розподілених через бюджет шляхом вилучення їх у товаровиробника, зменшення витрат на соціальні потреби, освіту, охорону здоров'я роблять його геть неприйнятним. Непокоїть і те, що в проекті нового бюджету збережено тенденцію до зменшення частки амортизаційних відрахувань, які йдуть на відновлення виробництва. Як же ми тоді сподіваємося оновлювати номенклатуру товарів, піднімати їх якість, завойовувати ринки? Хіба розробникам проекту не зрозуміла хибність такого підрахунку? Думаємо, зрозуміла, але дефіцит часу, намагання втриматися на плаву й забезпечити всім якусь дещицю, щоб нікого не образити, завадили розробникам виробити серйозний, оптимальний документ з чітко визначеними пріоритетами.

Тому вважаємо безпідставними намагання звинуватити парламент у зволіканні з прийняттям бюджету. Адже маємо досвід, коли наспіх скроєні і наспіх прийняті бюджети попередніх років зовсім не виконували через їх непродуманість. Отже, цього разу маємо ретельно готувати проект і затвердити реальний бюджет, чітко проконтролювати його виконання, покаравши відповідальних за невиконання окремих його частин.

Але ситуація ускладнюється, ціни, хоч і повільніше, й надалі зростають, до краю загострилася проблема неплатежів у промисловості, а останнє підвищення плати за комунальні послуги зовсім приголомшило народ. І тому обурливо провокаційні були заяви про те, що зніматимуть пеню за невчасну сплату за ці послуги. Але ж сотні тисяч працівників невчасно, з затримкою на 2—4 місяці отримують зарплату або й зовсім її не отримують. З кого ж пеню брати?.. Боляче дивитися на натовпи людей, здебільшого старих і немічних, які годинами вистоюють у чергах для оформлення субсидій. Тому сьогодні недоречними видаються бадьорі політичні гасла «правих» і просто обурливими вперті спроби «лівих» пропхнути на референдум питання про символіку держави, двомовність та інше. Ось що кому болить! Але ж це ніяк не впливає на соціальний захист народу, за покращення якого напололегливо-галасливо борються всі партії. Не вдаючись до полеміки щодо державних символів, які затверджені в парламенті і вже визнані у світі, а тому просто нерозумно порушувати це питання, бо в усіх країнах світу затверджені державні

(Закінчення на 8-й стор.).

Армія пристосовується до потреб оборони, але не «грається» у нескінченну перебудову

ЯК ВІДОМО, однією з умов прийняття України до Ради Європи була й загальноприйнята у країнах Європи норма — цивільний міністр оборони. Відомо також, що наша країна — не єдина з колишніх республік Радянського Союзу, де усвідомили потребу призначення міністром цивільної особи. Либонь, усі республіки колишнього СРСР підуть таким шляхом. У Росії, зазначимо, так само розглядають можливість призначення цивільного міністра оборони.

Відповідно до нашого закону «Про оборону України» і закону «Про Збройні Сили України» загальне керівництво Збройними силами здійснює у нас Президент як головнокомандувач Збройних сил і голова Ради оборони України. Керівництво Збройними силами Президент здійснює через Міністерство оборони.

Володимир ШЕВЧЕНКО.

Тут доречно навести приклад керування міністерством оборони США, де міністр оборони є головним радником Президента з питань оборонної стратегії і політики, пов'язаної зі справами, що стосуються сфери захисту країни. Міністр під егідою Президента керує, регулює і контролює діяльність міністерства оборони. Для виконання своїх завдань міністр оборони має штаб — службу міністра оборони, який складається з головних управлінь у різних сферах. Виходячи з загальних питань національної безпеки, США і будують свою воєнну політику, а отже, структури ЗС та їх чисельність. Воєнні інтереси Америки не схожі на такі інтереси України. І все-таки структура органів воєнного управління до певної міри може бути прийнятна й для України.

СТРУКТУРА Генерального штабу України успадкувала структуру головного штабу ЗС Української РСР і, у свою чергу, повторює структуру Генерального штабу Радянського Союзу, створену під керівництвом військового міністра оборони. Структуру Міністерства оборони і Генерального штабу, а також загальну організацію Збройних сил на початку створення їх у колишньому Радянському Союзі було запозичено з царської армії.

З огляду на те, що ЗС України є оскolком ЗС колишнього СРСР, які у своєму структуруванні багато що запозичили з царської армії, доцільно детальніше зупинитися на прикладі реформування структур російської армії у період після 1905 року, тобто після поразки Росії у війні з Японією. Причому, коли сама структура військ весь час перебувала в динаміці, змінювалася залежно від поступу технічного прогресу і у зв'язку з нагромадженням армією бойового досвіду, то структура штабу та інших органів управління багато в чому повторювала схему, що виникла в результаті досвіду державного і військового управління царської Росії у період від 1905 до 1912 рр. У воєнній історії царської Росії — це період реформ військового відомства, в результаті яких було перетворено вище й центральне управління російської армії. Поштовхом до цієї реформи стала поразка Росії у війні 1904—1905 рр. з Японією. В результаті було терміново відновлено боєздатність армії, істотно вдосконалено структуру військ, підвищено боєздатність частин і навченість особового складу, істотно розширено мобілізаційні можливості. 28 лютого 1905 року у Царському Селі відбулася таємна нарада, котра прийняла рішення про створення Ради державної оборони.

Вище воєнне керівництво сприйняло його неоднозначно, оскільки передбачалося: Рада державної безпеки (РДБ) стає не тільки дорадчим, а й керуючим, контролюючим органом. Передбачалася також нова проміжна ланка між верховною державною владою, військовим і морським відомствами, права й відносна самостійність яких у результаті цього суттєво обмежувалися, бо вони потрапляли у підлеглість до посадових осіб, які безпосередньо не несли відповідальності за стан справ в армії та на флоті. Голова РДБ одержував найвищу після царя владу в державі й неодмінно входив до складу кабінету, а згодом — Ради міністрів. Закон зобов'язував усіх посадових осіб імперії надавати йому будь-які довідки щодо оборони й безпеки.

Ситуація, котра чимось нагадує нинішній стан справ в Україні: таке саме загальне становище в країні, хоча руйнування наших ЗС сталося не в результаті програної війни, але наслідки нашої реформи ЗС можна порівняти тільки з нею. Той самий період пошуку форм і систем управління силовими структурами, ті самі проблеми зі створенням і функціонуванням апаратів Ради оборони і Ради безпеки при Президенті, ті самі проблеми й суперечки навколо нині поданого на розгляд Верховної Ради Положення про Раду національної безпеки, де, з одного боку, — це дорадчий, а з другого — керівний, мало не законодавчий орган. Те саме прагнення однієї з сил різними способами прибрати все до рук і, як кажуть у нас в Україні, «панувати», бути удільним гетьманом, ну, хай навіть гетьманеням.

Історія повторюється. Та, зазначу, не завжди і не в усьому. Існуюча нині Рада оборони України у чомусь повторила долю РДБ царської Росії, принаймні щодо відвідуваності.

1906 року суттєві зміни сталися у найвищому колегіальному органі військового відомства — Військовій раді. З її складу було звільнено всіх членів, котрі з якихось причин не відвідували засідання. Того самого року наказами по військовому відомству № 31 і № 733 було встановлено новий штат членів Військової ради і порядок їх призначення. До Ради прагнули залучати людей, добре обізнаних з потребами армії. Було точно визначено термін членства — 4 роки, що позитивно позначилося на розв'язанні нагальних проблем армії, питань оборони й безпеки. Навесні 1995 року мною було подано на розгляд Верховної Ради України проект концепції національної безпеки, створений за методикою, розробленою академіком, полковником Георгієм Костенком. У цьому варіанті концепції в одному з пунктів було запропоновано реорганізувати і скасувати Раду оборони, передавши ці функції Раді безпеки при Президенті, яка на період воєнних дій реорганізується на Раду оборони. Причому комплектуватися цей реорганізований дорадчий орган має, очевидно, за посадовим принципом. Приміром, міністр оборони, міністр внутрішніх справ, міністр екології, голови комітетів силових структур і т. п. Та сама засада, що прийнята при формуванні Ради оборони. Та в разі виникнення непередбачуваних ситуацій, очевидно, необхідно надати Президентові право призначати до цієї Ради трьох-чотирьох членів не за посадовою ознакою, серед них і секретаря Ради. Це дасть можливість уникнути помилок у нашій спільній історії з Росією і помилок, допущених нещодавно в РФ у зв'язку з конфліктом у Чечні. Біда в тому, що в Раді безпеки в Росії перебували люди, яких хотів бачити Єльцин. Та це, як показав досвід, не завжди збігається з інтересами безпеки країни. Либонь, нетерпимість до інакомислення не завжди корисна, як не завжди корисно чути те, що хочеш почути, надто ж керівникові країни, який відповідає за долю людей. Інколи, як показала практика, заміщана на крові, корисно чути й альтернативну думку і осмислити її. Після конфлікту в Чечні до Ради безпеки Росії було включено і не зовсім бажаних осіб, навіть членів парламенту Росії. Та це сталося за старим російським звичаєм: поки не вдарив грім, дядько, оговтавшись від запою, не перехреститься, про що й нам слід подумати.

Перетворення в системі вищого і центрального військового управління Росії в ході реформ 1905—1912 рр. умовно можна поділити на два періоди. Перший (1905—1908 рр.) характеризується перенесенням центру практичного керівництва армією до Ради державної оборони. Другий (1908—1912 рр.) відзначався процесом розвитку інтеграції всіх систем і органів військового управління під орудою військового міністра.

На діяльність системи військового управління істотно впливав особистісний чинник. Передусім це стосується осіб, які очолювали військове відомство. Найбільш цікавими тут є А. Ф. Редігер (військовий міністр з 1905 до березня 1909 рр.).

Редігер очолював військове міністерство у період, коли Росія переживала ганьбу воєнної поразки на Далекому Сході, а одвічні підвалини самодержавства захиталися під натиском революційних бур.

На користь призначення генерала Редігера свідчать численні факти. Так, оцінюючи поразку Росії у російсько-японській війні, він у доповіді імператорові писав: «Минула війна промовисто довела, що саме найвищі начальники не відповідали своєму призначенню». Така оцінка генералітету не обіцяла в майбутньому новопризначеному міністрові прихильності з боку вищих воєнних можновладців.

Другий приклад. 1908 року, попри рішення Ради державної оборони про неможливість докорінного перетворення армії, затверджене царем, А. Ф. Редігер знову порушує питання про реформу й наказує мобілізаційному комітетові під керівництвом начальника головного штабу А. З. Мишлаєвського розробити нову організаційну структуру армії. Згодом саме розробки мобілізаційного комітету й було взято за основу організаційного реформування військ.

У 1909 році обстановка в країні починає стабілізуватися. І ось результат: 11 березня 1909 року А. Ф. Редігера було змінено з посади. Офіційним приводом до цього став його виступ на засіданні Державної Думи 23 лютого 1909 року, коли у відповідь на різку критику вищого командного складу армії він дозволив собі погодитися з висновком про те, що серед генералів «чимало нездар». Микола II, запросивши до себе міністра, заявив: «Після того, що сталося в Думі, ви втратили авторитет в армії й мою довіру». Справжньою причиною відставки стало лояльне ставлення до Думи.

Наступником Редігера на посаді міністра був генерал В. А. Сухомлинов. Роботу у ввіреному йому міністерстві він будував за принципом підпорядкування найвищій владі і черпав силу виключно у довірі царя.

Сухомлинов просто відмовився виступати у Державній Думі, мотивуючи це так: «Государ цього не бажає». Більше того, вже прийнявши міністерство і дізнавшись про співробітництво деяких офіцерів і генералів з думською комісією з оборони, він доповів про це царю і з його відома «всіх їх спровадив із столиці». Позиція, зайнята новим міністром стосовно Думи, не сприяла прискореному реорганізації армії.

В результаті виник і почав розвиватися конфлікт між керівництвом військового міністерства і Державною Думою (передусім її комісією з оборони, котру очолював А. І. Гучков).

Водночас військовий міністр визнавав, «що до потреб оборони Державна Дума ставиться більш чуйно, аніж сам Коравцов...» Отже, причина конфлікту полягала не у ставленні Думи до потреб і проблем армії, а в її незгоді з позицією, що її займав Сухомлинов у питанні координації зусиль усіх структур державної влади у військовому будівництві. Такий підхід не знаходив повного розуміння і в самій армії. Генерал А. І. Денікін, відзначаючи нещадну централізацію, насаджувану Миколою II і беззастережно підтримувану міністром Сухомлиновим у будівництві збройних сил, оцінював її як величезну історичну помилку.

Та повернімося тепер до проблем України. Перш ніж створювати структуру Генерального штабу і апарату МО, слід було розпочати з визначення їхніх функцій у законах України, тобто створити законодавчу базу, а потім створювати відповідну структуру для здійснення реальних функцій цих державних структур. Первинне — то мета й завдання, що їх розв'язуватиме Міністерство оборони, а вже потім — структурне утворення. Звичайно, в умовах будівництва Збройних сил особливого значення набуває проблема поділу адміністративного і безпосереднього управління Збройними силами. Та для вирішення питання функціонування кожного з них потрібна відповідна структура, і проблемою стає уникнення дублювання як функцій, так і структур.

МІНІСТР оборони — то політична постать, яка очолює державний департамент з питань оборони, тобто Міністерство оборони з головними функціями визначення воєнно-політичного курсу держави, на основі якого формується воєнний бюджет, відповідно до фактичного економічного стану держави.

Як наслідок, на міністра покладається обов'язок розробляти і втілювати в життя перспективні й поточні плани використання бюджету. Іншою функцією цього державного органу є здійснення цивільного контролю над сферою національної оборони: з цією метою міністр оборони має дати можливість громадськості знати обстановку у ЗС. Щоб знати і впливати на стан справ у ЗС, їхню бойову і мобілізаційну готовність, рівень боєздатності і забезпечення всім необхідним, міністр оборони повинен контролювати діяльність органів управління всіх рівнів через інспекцію МО. Періодично працюючи в органах управління у військах, інспекція має перевіряти всебічно їхню діяльність, доповідати міністрові оборони про стан справ, а також розробляти необхідні пропозиції. Як зазначалося вище, міністр — то політична постать, яка наділена функціями контролю у питаннях оборони, здійснює зв'язок між Головнокомандувачем України і відповідає за воєнний бюджет і забезпечення військової структури. Тому треба поділити функції міністра оборони як адміністративного керуючого і начальника Генерального штабу як безпосереднього керівника військ. Слід урахувати, що Міністерство оборони — то складна структура, що має власні заводи, організації тощо. Отже, необхідно провести чітку межу між військовими структурами і структурами, що їх забезпечують.

Поділ повноважень у військах не повинен порушити основний принцип єдиноначальства. Багато хто, приміром, може подумати, що в разі поділу повноважень військові частини, з'єднання, об'єднання і округи потраплять у безпосереднє підпорядкування начальникові ГШ, а тили, тобто тилові частини, будуть замкнуті на апарат Міністерства оборони. При цьому, як відомо, порушиться принцип управління військами. Звичайно, цього допустити не можна. На старшого військового начальника, тобто головну особу в погонах, мають бути замкнуті всі військові організації, особовий склад яких більш як на 70% перебуває на дійсній службі. Приміром, це навчальні заклади, будівельні війська, тилова система, різні курси перепідготовок особового складу. Тобто ті сили і структури, які забезпечують Збройні сили. Йдеться про те, що міністр як політична постать має керувати військами через головну військову особу в державі, не порушуючи при цьому принципу єдиноначальства і виключаючи політичний вплив на війська. Однак це не означає, що міністр не є основним керівником Збройних сил, бо він керує в цілому обороною держави.

Нині після вступу України до Ради Європи перед нами стоїть завдання повної інтеграції до європейського товариства, і це потрібне для стабілізації політики в центрі європейського континенту. Звичайно, результати стабілізації політики з'являться не одразу. Багато які європейські країни, так само,

(Закінчення на 8-й стор.).

«То чому ж ми такі нерозумно-зрадливі, що самі провокуєм недолю собі?!»,

або Шлях, який мусимо здолати в ім'я майбутнього

(Початок на 6-й стор.).

символи шанують і бережуть, а не обливають брудом, не можемо не зупинитися на штучній проблемі двомовності. Штучній, бо немає жодного серйозного факту порушення права людини розмовляти російською мовою. Тисячі шкіл, російські програми телебачення, російськомовні газети, тиражі яких багато перевищують україномовні, російські театри та студії. Фактом є інше: сьогодні українська мова в небезпеці, осміяна й відкинута нашим рідним чиновником.

Чи, може, в Росії становище української мови сприятливе? Щось російські «ліві» жодного разу не осміяли «двоголового орла» і не виступили на захист будь-якої мови, які в їхній державі далеко не так захищені, як в Україні.

Ми знаємо багато високоосвічених і інтелігентних росіян — громадян України, які, безперечно, люблять рідну мову, але, шанують народ, на землі якого живуть і часткою якого себе вважають, ніколи не дозволяють собі вимагати для мови російської якихось особливих привілеїв.

То кому ж потрібно постійно загострювати мовне питання, тримаючи в напруженості суспільство?

Чи не тим, кому болить мир і спокій в Україні, хто хотів би використати будь-які мотиви для досягнення основної мети — дорватися до влади. Хочеться вірити, наш народ врешті-решт розбереться, що вчинками цих людей керує не вболівання за економічну стабілізацію у державі, не турбота про бідних, а звичайна жадоба влади. Такої, яку мали колись.

НА ЖАЛЬ, пересварились і здрібніли українські демократи. Стара «українська хвороба», коли кожен тільки себе вважає незаперечним лідером, засліплює очі і виїдає душу. Невже мало прикладів у гіркій нашій історії, щоб, нарешті, зрозуміти: любити треба народ, а не себе, служити йому вірно й незрадливо, а він сам визначить своїх лідерів.

Та сьогодні треба визнати: знервований, збіднілий люд втратив інтерес до політики і вимагає відповіді лише на одне запитання: «Коли закінчиться цей безлад і люди, отримавши роботу, зможуть забезпечити собі і сім'ям нормальні умови для життя?..» Особливо боляче теперішні негаразди вдарили по пенсіонерах, які, тяжко пробороблявши все життя, подолавши фашистського ворога в найжорстокішій в історії людства війні, не полишаючи надії на вічно обіцяне «світле» майбутнє, сьогодні не мають засобів до існування. І тут жодні пояснення чи аргументи не можуть виправдати таку ситуацію. Вона просто аморальна.

Кошти, потрібні на фінансування соціальних потреб, можна отримати тільки за стабілізації економічної ситуації в державі. Тому немає більш пріоритетних завдань для всіх гілок влади, ніж сприяння власному товаровиробникові, створення необхідного законодавчого поля, сприятливої податкової системи, яка заохочувала б, а не нищила виробництво. На жаль, дійсність інша.

Ми сподіваємося, що це добре розуміє Прем'єр-міністр України, якому люди ще вірять, але кредит довіри можна підтримати лише конкретними й рішучими діями Кабінету міністрів у реформуванні й відновленні виробництва. Сподіваємося, що природний розум й ерудиція Голови Верховної Ради України допоможуть йому зрозуміти просту істину, що народ обрав його на один з найвищих державних постів не для розв'язання партійних проблем чи популяризації партійних програм з депутатської трибуни, як це робиться за його відвертого сприяння, а для тяжкої роботи, спрямованої на творення Української держави і забезпечення соціальних потреб народу. І саме на це потрібно спрямувати зусилля Верховної Ради України, відкинувши більшість суто політичних, а часто просто популістських питань, які різко знижують результативність її роботи.

Ми сподіваємося на рішучі дії Президента. Тим більше, що вже побудовано виконавчу вертикаль, якої так не вистачало для ефективного проведення реформ та наведення порядку й дисципліни в народному господарстві. Бо народ давно втомився від пустих слів та обіцянок.

Кілька попередніх років роботи виконавчої гілки влади не забезпечили стабілізації умов життя громадян України: незважаючи на заклики й обіцянки, погіршується криміногенна ситуація в країні, зростає прірва між новітніми багатіями і більшістю, що ледве зводить кінці з кінцями. І дедалі частіше чути нарікання на українську незалежність. І хоча немає порядку і в інших пострадянських державах, та люди з ностальгією згадують попередні, нехай сірі й безправні, але все ж багатші і спокійніші часи. А державницька ідея, нищена й переслідувана віками, так і не стала об'єднавчим чинником сьогодні. Тим більша відповідальність Президента за молоду державу і перед власним народом, і перед світом, і перед історією.

Один знайомий директор заводу у хвилину відвертості сказав: «Я 18 років керую підприємством, зберіг себе на цій посаді, і сам завод, який і сьогодні живе і працює, тільки тому, що знав межу, за яку переходити не можна: межу у вимогах до людей, межу у власному забезпеченні, межу у стосунках із законодавством».

Думаємо, що сьогодні ми підійшли до тієї межі, за яку ступати не можна, бо далі — реальна загроза самому існуванню українського народу, і наш Президент і парламент це мусять чітко усвідомлювати.

Ми розраховуємо якщо не на здоровий глузд, то принаймні на інстинкт самозбереження лідерів політичних сил, які є в Україні. І нехай не сподіваються ті, що моляться на Захід, отримати готові рецепти подолання кризи, як і ті, що тягнуть Україну в «нову імперію», бо ні Росія, ні Америка нас не нагодують, адже мають свої клопоти і свої національні стратегічні інтереси.

На Черкащині, у Смілі, є молоде підприємство, яке ще вчора випускало найскладнішу електронну апаратуру і відомі у країні телевізори «Орізон». Сьогодні підприємством, що стоїть через відомі кризові явища, зацікавились американські фірми і запропонували відкрити на його території виробництво з випуску дверних та віконних блоків. І замість складних електронних систем унікальне підприємство випускатиме вікна й двері. Два-три такі проекти, і на українській електроніці можна ставити хрест.

А хіба не насторожують щедрі пропозиції Німеччини побудувати власним коштом у кількох областях України сміттєпереробні заводи? Є лише невеличка умова: Україна має дозволити, хоч на певний час, завозити і знищувати німецьке сміття. Така собі невинна умова!

Маємо гіркий досвід, який, на жаль, нас нічому не вчить. І хоч уроки історії раз по раз набивають нам болючі гулі, але ми вперто прямуємо протоптаною стежкою.

Уже двічі Україна намагалася збудувати власне державу. І двічі ці наміри в «братніх обіймах» гасив північносхідний сусід. Та невже не розуміємо, що таке може статися і втретє? Може, якщо допустимо до влади тих, хто й сьогодні молиться на Москву як на ікону. І тоді вже четвертої спроби не буде. Чи не час попередити деяких політиків про їх відповідальність за відверто антидержавні заклики та дії? Адже влада будь-якої держави в такому разі застосувала б рішучі заходи для захисту стабільності й демократії.

Ми розуміємо роль політичних партій у житті суспільства, формування світогляду широких народних мас, глибоко поважаємо їх роботу, спрямовану на захист соціальних та національних інтересів народу. Але цю роботу треба вести демократичним шляхом у рамках закону і через призму формування власної держави. І так само, як у Польщі, Франції чи Росії, де всі партії працюють, виходячи передовсім з інтересів своїх країн, так і українським партійним лідерам час усвідомити, що реалізація їхніх партійних програм можлива лише в умовах власної, сильної, багатої і демократичної української держави. Гіркою наукою для них має стати доля численних галасливих партій, що творили Українську Народну Республіку (УНР) і були згодом ліквідовані разом із самою державою, або комуністичної партії Західної України (КПЗУ), яку безжально ліквідували свої хазяї, коли стала не потрібна після приєднання західних земель до України.

НАМ нічого ділити, бо Україна у нас — одна. І народ у нас один — бідний і принижений, але мудрий і добрий. І він чекає, коли ж припинемо безперспективну політичну ворожнечу й зосередимо об'єднані зусилля на реалізації величезного природного, економічного, інтелектуального й духовного потенціалу нашої молодої держави.

Нас не обділила ні природа, ні Бог, то чому ж самі себе принижуємо?

Настав час переосмислення, і мусимо чесно відповісти перед своїм сумлінням: хто ми, до якого народу належимо і, що треба зробити, щоб народ цей не зник з нашим поколінням, а жив віками у власній демократичній Українській державі в достатку, мирі, злагоді й любові, поважаючи сусідів і збагачуючи світову цивілізацію. Жив як рівний серед рівних.

Борис ПОНОМАРЕНКО,
фракція «Реформи»;
Михайло СИРОТА, Сергій ПАСЬКО,
«Центр».

Армія пристосовується до потреб оборони, але не «грається» у нескінченну перебудову

(Початок на 7-й стор.).

як і наш сусіда на сході, не хочуть бачити сильною, економічно розвинутою нашу державу. Інтереси у цих країн різні, а цілі збігаються. І Росія, і США, й інші європейські країни хочуть якнайшвидше роззброїти Україну, ослабити її у військовому й економічному відношенні. Причому Росія добивається цієї мети, щоб роззброєну й ослаблену Україну «реінтегрувати» до себе, як, приміром, Білорусію. А Захід спільними зусиллями прагне обідрати Україну, знищити її воєнний потенціал, а то, не приведи Боже, Україна знову стане складовою частиною Росії. Та й економічні інтереси Заходу видно неозброєним оком: Україну хочуть бачити скоріш сировинним придатком для їхніх економічних інтересів.

Однак і Росія, і Захід не розуміють, що існують ще й інтереси Сходу! Події в Югославії й Чечні наочно продемонстрували, що національні інтереси як країн Європи, так і США буде заторкнуто, якщо ослаблена Україна здаватиметься легкою здобиччю для своїх сусідів. Як відомо, слабкість завжди провокує силу для впливу у взаєминах як людей, так і держав.

Та Україна — то не Югославія і не Чечня. Конфлікт у центрі Європи, тобто в Україні, може стати згубним для всієї європейської спільноти. Вочевидь, вона зрозуміє, що стабільна Україна — то також сфера їхніх національних інтересів. Адже то — центр Європи, і тоді, можливо, припиниться рубання горезвісної гілки, на якій сидять і Росія, і європейські країни, і на яку, до речі, сперлися ще й американці. Ну, а поки що тріски летять у вигляді вибухів пускових шахт у Первомайську Миколаївської області, куди, наче стерв'ятники на тіло напівпомерлого лева, злетілися міністри оборони Росії та США, щоб спостерігати передсмертні конвульсії найнадійнішого гаранта національної безпеки України — її ракетних військ стратегічного призначення. Якщо взяти до уваги раніше зроблені висловлювання таких визначних політиків сучасності, як Маргарет Тетчер, Гельмут Коль, Франсуа Міттеран, про те, що ядерна зброя — то гарант миру в Європі, то від часів бездумного передання Росії ядерної зброї української політики на тлі яструбів із США і Росії здаються дятлами. Поки що усвідомлення цього немає, наші сусіди тільки гарно балакають про європейський дім, а ми повинні самі подбати про це, докласти зусиль, військових, політичних, до забезпечення нашої безпеки, щоб Україна змогла відіграти свою роль у системі європейської безпеки.

Проблеми оборони мають глобальний характер і не зводяться до суто військового аспекту, хоча він найважливіший. Цивільна оборона та економічна безпека мають залишатися предметом пильної уваги перетвореного Міністерства оборони, в якому цивільна особа є головною відповідальною особою з питань оборони держави.

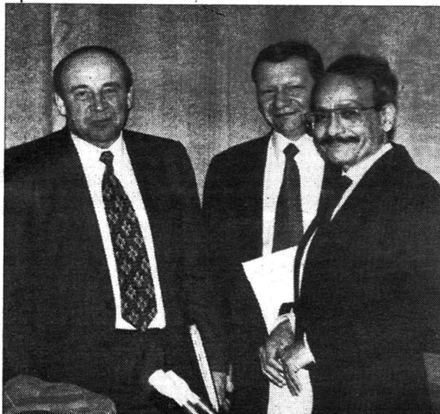
У цей складний перехідний період перед нами стоїть важке, але життєво важливе завдання — виділити найголовніші пріоритети в обороні України, визначити її основні цілі і способи їх досягнення. Потім треба буде сформулювати політику в галузі оборони на тривалу перспективу, оскільки, тут потрібне не тільки чітке розуміння цілей, а й час для їх реалізації. Це стосується як особового складу, чия підготовка і професійна діяльність здійснюється протягом десятиріч, так і озброєння, виробничий цикл і час використання якого розтягуються на тривалий період. Типи озброєння, що їх війська одержать у 2000-х роках, а може й пізніше, мають розроблятися вже нині, з урахуванням оперативних потреб, технологічних і промислових можливостей, з урахуванням фінансових ресурсів. До того ж це стосується структури МО і ГШ ЗСУ, організації оборони, зокрема організації Збройних сил. І структура, і організація повинні достосовуватися до зміни характеру зовнішньої загрози і до потреб оборони, але при цьому армія не може бути ареною нескінченної перебудови, як це відбувається нині з нашими Збройними силами.

Володимир ШЕВЧЕНКО,
народний депутат України,
член Комісії з питань оборони
і державної безпеки.

На простори міжнародного бізнесу під вітрилами Маастріхта

виводить своїх вихованців Київський державний економічний університет

ВІДОМА в усьому світі Маастріхтська школа менеджменту (Нідерланди) презентувала в Україні нову програму підготовки фахівців найвищої кваліфікації — магістрів ділового адміністрування в галузі управління міжнародним бізнесом.

Наскільки це є новим і вигідним для нас, якщо навчанням майбутніх бізнесменів-управлінців за програмою МБА вже займається провідний економічний вуз країни? Більше того, за шість років копіткої праці над вивченням зарубіжного досвіду, узагальненням власних напрацювань викладачі Київського економуніверситету створили двадцять конкурентоспроможних програм.

Програми ці розподілено за п'ятьма основними напрямами: бухгалтерський облік і аудит, ділове адміністрування, державне управління, інформаційні системи і міжнародний менеджмент.

Магістратура — завершальний етап вищої економічної освіти для бакалаврів і фахівців з економіки та менеджменту. Вона також відкриває шлях до великого бізнесу людям з будь-якою іншою вищою освітою. Щоправда, для них, на відміну від студентів- випускників університету, що навчаються переважно державним коштом, магістратура — «задоволення» платне.

Та керівники виробництв, депутати, підприємці (а їх нині в університетських аудиторіях триста чоловік) навряд чи усвідомлюють, як дешево (за західними мірками) викладають їм надзвичайно престижну програму. Вона у бізнес-світі — основа основ, і магістерський диплом — все одно що права на водіння автомобіля. Це не розкіш, а запорука майбутньої успішної праці, причому не пересічним клерком, а організатором, керівником бізнес-проектів, з платнею, що відповідатиме дипломній кваліфікації.

Докладну інформацію про причини взаємного тяжіння Київського економічного університету і Маастріхтської школи менеджменту було дано на недавньому семінарі- презентації в конференц-залі НАН України, де, крім представників наукового, було чимало людей ділового світу і де на підтримку цікавого починання висловився заступник міністра освіти України професор В. Бабак.

Міжнародна школа бізнесу в Маастріхті славна не так своєю майже півстолітньою історією і навіть не тим, що має філіали у 25 країнах Європи, Азії, Африки, а тим, що вміло поєднала в навчальному процесі, здавалося б, нез'єднанне — класичний європейський і новітній американський стилі навчання.

Хоч би куди занесла доля випускників Маастріхта — роботу їм гарантовано. Хоч би в якій країні починав навчання слухач, двотижневе перебування в альма-матер, в усламленому Маастріхті, де було підписано угоди Європейського Союзу, так само гарантовано.

До України школа звернула свій погляд аж ніяк не в пошуках успіху на нашій неозорій навчальній царині. Щорічна кількість випускників школи лише в Голландії — понад тисячу чоловік і ще шістсот за межами країни. Тридцяти п'яти викладачам, більшість з яких мають ступінь доктора ділового адміністрування, клопотів вистачає. І все ж очевидна особлива симпатія Голландії до нашої країни. Саме звідти от уже кілька років надходить до нас як дарунок спеціальна гуманітарна допомога — навчальна література, запрошення на стажування вузівських викладачів, спеціалістів.

Орієнтовно набір слухачів буде розпочато навесні, а заняття — у вересні поточного року. За цей час буде визначено інтернаціональний склад викладачів, врегульовано навчальні плани, різні організаційні моменти. Та головне — покладено початок спільній роботі і, судячи з настрою фундаторів, непоганий.

***

На знімку: фундаторів нової навчальної програми представляють ректор Київського економічного університету А. Павленко, генеральний директор консалтингової фірми «Укрон» В. Шудра, директор Маастріхтської школи менеджменту доктор Ель-Намакі.

Людмила МЕНЖУЛІНА.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Депутатське вікно в країну знань

ВИПОВНЮЄТЬСЯ 130 років з дня заснування колишньої Київської міської публічної — нині Національної парламентської бібліотеки України. Указом Президента Леоніда Кучми від 11 жовтня 1994 р. за бібліотекою офіційно закріплено статус національного закладу культури.

Нинішній загальний фонд бібліотеки нараховує близько 4 млн. книг. За потужністю зібрань сучасних документів — це чи не найбагатша книгозбірня в державі.

Бібліотека відчутно постраждала під час Великої Вітчизняної війни, її унікальні фонди: рідкісні книжкові пам'ятки XVI—XVIII ст., у т.ч. колекції, подаровані освітянами XIX — поч. XX ст. І. Лучицьким, В. Юзефовичем, нащадками О. Беретті і М. Тулуба та ін. — були повністю втрачені, а приміщення (пам'ятка архітектури поч. XX ст.) з коштовним вбранням читальних залів пограбоване і спалене.

Кількість користувачів бібліотеки становить зараз понад 100 тисяч чоловік щорічно.

Бібліотека забезпечує інформаційно-бібліографічний супровід законотворчої діяльності Верховної Ради України. В ній функціонує спеціалізований читальний зал, де в тематичні блоки відповідно до основних напрямів діяльності парламенту зібрано офіційні документи, матеріали УНІАН і ТАРС, довідники, енциклопедії, видання наукового характеру, реферативні журнали, періодика. Тут можна одержати консультації щодо користування бібліотекою, її фондами, довідковим апаратом, допомогу в пошуку інформацій. Завдяки постійним зв'язкам з координатором проекту Програми сприяння парламентові України регулярно надходять зарубіжні документи. Формується автоматизована база даних, яка містить інформацію про книги і статті з періодичних видань стосовно держави і права зарубіжних країн, їх економіки, сучасного розвитку.

Олена АЛЕКСАНДРОВА,
заступник генерального директора Національної парламентської бібліотеки України.

Відповідальність юридичних осіб — нагальна потреба кримінально-правового регулювання

СЬОГОДНІ ми стаємо очевидцями того, як із категорії своєрідної правової екзотики кримінальна відповідальність юридичних осіб перетворюється на реально чинний правовий інститут, без якого неможливо повною мірою забезпечити боротьбу із сучасними формами злочинної діяльності та видами злочинів.

Кримінальна відповідальність юридичних осіб передбачається проектом Карного кодексу Казахстану, її було внесено в один з основних варіантів проекту КК Російської Федерації, що вносився на розгляд Державної Думи. В нашій державі неодназове ставлення до згаданої проблеми віддзеркалює два внесені на розгляд Верховної Ради альтернативні проекти КК. Автори одного з них, підготовленого робочою групою Кабінету міністрів України, до яких приєдналися працівники з Вищого Арбітражного суду, категорично не сприймають ідеї кримінальної відповідальності юридичних осіб. На їхню думку, це нісенітниця. Інший проект, розроблений за завданням постійної комісії Верховної Ради України, виходить з нагальної потреби встановлення такого виду відповідальності. Саме обґрунтуванню зазначеної потреби і присвячено цю публікацію.

Заперечення проти встановлення кримінальної відповідальності юридичних осіб мають різноманітне забарвлення — від нормативно-правового і психологічного до економічного і навіть відверто політичного. Розглянемо окремі з них, що потребують, на наш погляд, більш глибокого осмислення.

Істотніші аргументи нормативно-правового і психологічного характеру полягають у тому, що кримінальна відповідальність юридичних осіб, по-перше, знеособлює начебто персональну відповідальність, а по-друге, буцімто мета покарання недосяжна для юридичної особи, яка не має власних свідомості і волі, внаслідок чого вона не може усвідомлювати міру карального впливу, що сприймається і переживається людиною. Обидва ці твердження під час предметного їх розгляду виявляються неспроможними. Адже притягнення до кримінальної відповідальності юридичної особи, руйнуючи всі наявні злочинні зв'язки між її членами, в той же час не виключає такої стосовно фізичних осіб, якщо в їхніх діях вбачаються ознаки конкретного караного діяння.

Органічна, так би мовити, єдність волі юридичної особи і волі групи індивідів, на ґрунті яких вона постає, є насправді повною лише відносно, її не можна зводити до простої сукупності волі індивідів. За певних обставин воля юридичної особи стає в межах свого статусу незалежною від окремих членів колективу. Саме на цьому ґрунтується концептуальна ідея запровадження кримінальної відповідальності юридичних осіб.

Супротивники кримінальної відповідальності юридичних осіб посилаються інколи на неприйнятність та неефективність щодо них певних видів покарання, які встановлені для винних у вчиненні злочинів фізичних осіб. Мається на увазі, наприклад, що неможливо застосовувати до юридичних осіб позбавлення волі чи заслання, що накладення штрафів на юридичних осіб спричиниться до підвищення ними роздрібних цін, а це зрештою обернеться матеріальними збитками для ні в чому не винних громадян.

Справді, юридичну особу не можна ув'язнити і в цьому розумінні будь-яких підстав для суперечки немає. Але ж так питання і не ставиться. Проект КК, підготовлений за завданням комісії Верховної Ради, не передбачає застосування до винних юридичних осіб таких специфічних для фізичних осіб видів покарання, як позбавлення волі та позбавлення права займати певні посади. Водночас спеціально для юридичних осіб вводиться такий вид покарання, як оголошення юридичної особи злочинною організацією та її ліквідація з конфіскацією майна, зберігається і накладення штрафу. Немає, мабуть, підстав побоюватись і перекладання юридичними особами тягаря штрафів на населення, бо довільне збільшення ними цін без урахування ринкової кон'юнктури може спричинити небезпеку банкрутства для підприємств.

***

Усе нове, як відомо, народжується в муках, не обминула ця доля і пропоноване нововведення.

Шаленого опору зазнає цей кримінально-правовий інститут в Україні, хоча пропозиція щодо його введення — не примха авторів, а нагальна потреба життя. Адже сьогодні сформувались і визначились певні сфери, де злочини вчиняють саме юридичні особи. Достатньо згадати відому загальноукраїнську трастову аферу, що вмить перетворила на жебраків сотні тисяч людей. Або екологічну обстановку, що безперервно погіршується внаслідок реалізації програм із введення ГЕС та АЕС, великомасштабне розкрадання грошей юридичними особами з використанням підроблених авізо, масові ухилення від сплати податків. З усіх цих та багатьох інших злочинів притягати до кримінальної відповідальності фізичних осіб неможливо, і саме на це розраховують злочинці. Неможливо через те, що злочини у всіх цих ситуаціях вчиняються від імені юридичних осіб чи на підставі рішень колективних органів.

Слід зазначити, що норми внесеного на розгляд Верховної Ради проекту КК, присвячені регламентуванню кримінальної відповідальності юридичних осіб, всебічно враховують специфічні відмінності їх від осіб фізичних. У ст. 3 проекту, наприклад, йдеться про рівність перед законом усіх суб'єктів відповідальності: фізичних осіб — незалежно від їх походження, соціального та майнового стану, расової чи національної приналежності, статі, освіти, ставлення до релігії, мови і характеру занять; юридичних осіб — незалежно від виду, сфери діяльності, статусу та форми власності. Якщо вина фізичної особи може бути як умисна, так і необережна, то вина юридичної особи завжди умисна (стаття 19).

Проект чітко обмежує сферу відповідальності юридичних осіб. За частиною 2 ст. 26, зокрема, вони можуть нести кримінальну відповідальність тільки за особливо тяжкі злочини проти миру, безпеки людства, здоров'я населення, проти держави, у сферах природокористування і господарювання — тобто лише за окремі злочини в межах п'яти глав особливої частини проекту з шістнадцяти їх загальної кількості.

Однією з характерних особливостей юридичної особи як суб'єкта кримінальної відповідальності, яка відрізняє її від особи фізичної, є те, що об'єктами її злочинних посягань стають, як правило, не окремі громадяни, їхні права чи законні інтереси, а невизначені кола осіб, наприклад, вкладники банків, добросовісні покупці акцій неіснуючих заводів і фабрик або інші юридичні особи, в тому числі держава.

Нарешті, проект не допускає застосування до юридичних осіб ряду положень, які може враховувати суд під час призначення покарання фізичним особам — щодо обставин, які пом'якшують чи посилюють покарання (ст. 64 і 65), призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом (ст. 66), умовного засудження (ст. 71), звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з каяттям особи, яка вчинила каране діяння (ст. 79), та деяких інших.

***

Ми розглянули лише найбільш принципові й важкі для сприйняття аспекти проблеми, які в разі потреби можуть бути піддані глибшому й докладнішому аналізові. Проте вагоміше тепер, за нашим переконанням, невідкладне створення механізму реалізації приписів нормативно-правового характеру щодо кримінальної відповідальності осіб. Такий механізм має бути забезпечений за допомогою кримінально-процесуального та кримінально-виконавчого законодавства. Вирішальну роль у цьому має відіграти створена за розпорядженням Президента України погоджувальна комісія.

В. СМІТІЄНКО,
доктор юридичних наук, професор;
Г. АГАФОНОВ,
заслужений юрист України.

Транспорт

Про калюжі, виручку та «зайців»...

ТРОЛЕЙБУС у Херсоні — найпопулярніший вид транспорту, і настрій жителів здебільшого пов'язаний саме з роботою тролейбусників. Поки що часто чути невдоволені оцінки на їхню адресу, нарікання на міськвиконком.

Люди охоплені синдромом безплатного проїзду. Свого часу лаври одеського мера пана Гурвіца, певно, не давали спокою його колегам з інших міст. У Херсоні було також запроваджено безплатний проїзд, але з цього нічого не вийшло. Нині погляд на нововведення протилежний. Пасажирів добряче «трясуть» на кінцевих зупинках. За офіційними даними, якщо до грудня минулого року тролейбусники мали щомісяця на 6—7 мільярдів виручки, то за перші місяці 1996-го — вже 9—10 мільярдів карбованців.

— Виходимо на престижне місце, — прокоментував цей факт заступник начальника тролейбусного управління В. Потанін. — Покриваємо 25 відсотків витрат на утримання парку. Порівняйте: дніпропетровці, наприклад, сягнули тут 22-відсоткового рівня. Хіба що львів'яни випереджають — мають аж 43 відсотки...

Зайвих грошей у міському бюджеті немає, проте в Херсоні 37 категорій населення користуються правом пільгового проїзду на транспорті. Це не лише майже 100 тисяч пенсіонерів, але й чорнобильці, працівники правоохоронних органів, управління захисту прав споживачів, архітектори тощо. Якщо врахувати, що в Херсоні 400 тисяч мешканців, половину з них доводиться возити безплатно.

Але, незважаючи на фінансову проблему, херсонські тролейбусники відчутно поліпшили свою роботу. Протягом минулого року щодня на лінію виходило в середньому 100 машин — більше, ніж практикувалося раніше. З'явилося дев'ять нових тролейбусів, легше стало з запчастинами. Місцеве акціонерне товариство «Херсонські комбайни» освоїло випуск мостів для тролейбусів, які виявилися не гіршими за аналогічні угорського виробництва. Хоч як не важко, але споруджують нове тролейбусне депо на 200 машин. Введення першої черги цієї «будови віку» дасть змогу переглянути наявні маршрути з метою більш раціонального використання тролейбусів, продуманіше спрямувати транспортні потоки.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.

Херсон.

«Медицина в Україні-96»: тон задають іноземці. Поки що

(Початок на 1-й стор.).

Щоб знайти на виставці українського виробника медичної техніки, треба докласти чимало зусиль — його там просто, за рідкісним винятком, не було. Журналісти, чий пошук увінчався успіхом, раз у раз атакували головного фахівця з медичної техніки КВО імені Артема Володимира Демещенка. Співробітники колишньої «поштової скриньки», які, до речі, три місяці не отримували зарплати, представили унікальні розробки — від одноразових скальпелів та інвалідних крісел до найскладнішої медичної техніки.

Скажімо, камера зональної декомпресії, призначена для лікування і реабілітації після тяжких гінекологічних та інших захворювань, за даними українського патентного відомства, не має аналогів у світі. Величезний інтерес відвідувачів викликав артемівський ендоскопічний комплекс, адже таку апаратуру ми досі за шалені гроші купуємо за рубежем. На думку Володимира Демещенка, конверсійні підприємства готові забезпечувати Україну будь-якою технікою та інструментарієм, але лише за активної підтримки держави. Міністерство охорони здоров'я вже веде переговори про держконтракти на гарантовану закупівлю медтехніки та про звільнення від податків продавців такого обладнання, що зробить його доступнішим у ціні.

Як запевнив на відкритті виставки заступник міністра охорони здоров'я Віктор Пономаренко, Україна вже сьогодні має конкурентоспроможну продукцію — інструментарій, стерилізаційну техніку, ультразвукові апарати.

Предметом експорту, наприклад, можуть стати автоматизований і комп'ютеризований апарати гемосорбції, що тулилися на виставці в боксі фірми «Медінекс». Розроблені в дослідно-конструкторському виробництві медичного приладобудування при Інституті експериментальної патології, онкології і радіобіології НАН, ці апарати можуть врятувати сотні життів. Вони призначені для очищення крові від токсинів, незамінні під час лікування гострих отруєнь, ефективні навіть у лікуванні наркоманії.

Щодо експорту фармацевтичної продукції, то за часів Союзу двадцять українських заводів готових ліків сімдесят відсотків своєї продукції поставляли в інші регіони єдиної і неподільної. Зараз картина змінилась — за даними Укрфармації, минулого року комерційними структурами (державних закупок не здійснювали) було завезено медпрепаратів на суму близько 600 мільйонів доларів, експортували на порядок менше.

Парадокс полягає в тому, що часто облфармаціям вигідніше купувати імпортні лікарські засоби у комерційних структур, бо ті видають товар під реалізацію, а власні заводи вимагають передоплати. З другого боку, заборгованість лікувальних установ і аптек вітчизняним підприємствам за відвантажену продукцію становить близько трильйона карбованців.

Стратегія розвитку вітчизняної фармацевтичної індустрії потерпає від бюджетної недостатності. Реально минулого року держава інвестувала лише три програми — виробництво інсуліну, антибіотиків і вакцин. Цього року Міністерство охорони здоров'я, що отримало від бюджетного пирога шмат, який ледь покриває 20 відсотків потреб, навряд чи виправить становище.

І все ж таки Міністерство охорони здоров'я підготувало й подало до Кабміну постанову про цінове й правове врегулювання імпорту ліків. Запропоновано обкласти ввезення препаратів, аналоги або синоніми яких можуть вироблятися в Україні в потрібному обсязі, митом у розмірі 20 відсотків. Це повідомлення Укрмедбіопрому на смерть налякало не тільки господарів «балу», а й простих трудівників шприца та скальпеля. Адже таке рішення автоматично спричинить зростання цін на високоякісний імпорт, а щодо того, чи зможуть українські підприємства наситити ринок самотужки, є великі сумніви.

Ганна РОМАНЦОВА.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Презентації

І наші магістри дечого варті. Будуть

Спільною програмою Української правничої фундації та Національного університету ім. Т.Шевченка стало створення в Києві елітної правничої школи — Українського центру правничих студій (УЦПС). Слухачі школи, а це люди з вищою юридичною освітою, пройшовши однорічне навчання, зможуть одержати ступінь магістра права із спеціальності «Міжнародне право» (право Європейського Союзу, конституційне або комерційне право).

До викладання у Центрі залучено досвідчених фахівців Національного університету, а також молодих викладачів, які не з чуток знайомі з престижними західними університетами. Цього року фундація направляє для навчання за кордон ще 12 стажистів. Тож оптимізм міністра юстиції Сергія Головатого (він же — президент УПФ), стосовно того, що скоро і у нас буде свій «Гарвард», здається, має добре підготовлене підгрунтя. До того ж з вересня цього року у Центрі плановано запровадити нову трирічну програму для слухачів з гуманітарною освітою, які прагнуть здобути науковий ступінь «Магістр права».

Алла РОМАНЧУК.

Фотофакт

Лижня з тарілкою кулешу

У приміському лісопарку «Гостра Могила» пройшов День здоров'я. У спортивному святі брали участь учні шкіл, профтехучилищ, технікумів, студенти вузів, робітники виробничих колективів Луганська. У лижників, що змагалися, стимул був особливий. Переможців нагородили поїздкою до Відня на фінал Ліги чемпіонів європейських країн серед жіночих волейбольних команд за участю луганської «Іскри», який відбудеться 9—10 березня.

Захоплююче пройшли змагання з перетягування каната, армреслингу, гирьового спорту, різноманітні забави, вікторини.

Диміла польова кухня. Гарячого кулешу міг покуштувати кожний, хто побажає, до речі, зовсім безплатно.

Фото Вадима ЛЕСНОГО (Укрінформ).

Дивиться і слухає Запоріжжя

До ваших послуг

ОКРІМ традиційних, в обласному центрі працюють нині телевізійні канали «Хортиця», «Запоріжжя», ТБ-5, «Алекс», «ICTV», радіостанції «Великий Луг» і «Ностальжі». Але з їх появою у запоріжців з'явилися додаткові проблеми, бо ж хочеться все побачити і все почути. тим паче, що майже всі канали подають чимало оперативної й корисної інформації про міське життя. Отож, почалося в Запоріжжі антенне нашестя. Вішають що заманеться і де заманеться, від чого будинки стали схожі на їжаків.

Та все одно не всім городянам, навіть у центрі, за кілометр-другий від телевежі, щастить знаходити ці канали. Проблемою проблем лишалися так звані «тіньові зони», особливо для масивів «хрущовок», прикритих від вітру і сонця «свічками», що завершують архітектурні ансамблі.

І ось ще досить молоде акціонерне товариство «Кабельні телевізійні системи» запропонувало міській владі свої послуги у розв'язанні цих проблем. Почали з Космічного мікрорайону. На будинку по вулиці Ситова встановили 8 антен (їх вистачить для ста тисяч квартир), які виведено на встановлену тут головну станцію системи CW—3000.

Нині триває під'єднання до неї нових абонентів. За словами генерального директора «Кабельних телесистем» Євгена Березняка, жителі перших будинків отримають подарунок до 8 Березня — зможуть без проблем приймати відразу 12 телеканалів. З такою чіткістю, як весь час рекламують японці. Всього станція може приймати 60 теле- і 48 радіоканалів!

Та за сервіс на європейському рівні, як і заведено скрізь у світі, треба платити. «Кабельні телесистеми» разом із науково-виробничим об'єднанням «Запоріжжя» та філіалом банку «Герсантріс» спільним коштом придбали в угорської фірми «Херадаштехніка» все необхідне обладнання. Лише для запорізького Космічного його знадобиться на один мільярд карбованців. Ось чому «доведення сигналу» до однієї квартири коштуватиме 8 мільйонів карбованців. До речі, щомісячна плата становитиме 250 тисяч за гарантовані 12 каналів та всі стереорадіоканали.

Невеличке доповнення. Євген Березняк стверджує, що подібних послуг, а значить і подібної станції, ще не має жодне місто України і навіть усього колишнього Союзу.

Володимир ДУПАК.

Запорізька область.

Базарний день (3.03)	ЦІНИ НА ОСНОВНІ ПРОДУКТИ ХАРЧУВАННЯ НА РИНКАХ УКРАЇНИ							
	Яловичина	Свинина	Сало	Яйця	Олія	Сметана	Сир жирн.	Картопля
Одеса	400—550	500—800	200—280	170—180	170—180	300—350	200—250	80—90
Хмельницький	240—360	350—450	250—260	220—240	180—200	220—250	160—200	60—80
Сімферополь	500—600	550—650	350—400	170—180	190—200	350—400	200—250	100—120
Рівне	200—400	350—400	350	220	160	250—300	200—220	60

Навчання зі спеціальностей підвищеного попиту

У Чернівцях почав діяти перший приватний технікум, що студіює аудит і правознавство. Він готуватиме кадри для підприємств усіх форм власності. Очолив новий навчальний заклад знаний на Буковині педагог, автор підручника «Основи ринкового механізму господарювання» Михайло Манилич.

Технікум уклав угоду з місцевими держуніверситетом та інститутом менеджменту, згідно з якою його випускники-відмінники мають змогу без іспитів вступати до цих вузів.

Хоча заклад платний, проблем з набором не було. Абітурієнтів заінтригували спеціальності, на які тепер в області підвищений попит.

Василь БАБУХ.

Чернівці.

На початку тижня

Рух двосторонній і дуже активний

Щодо зовнішньополітичного життя, то Україна нагадує цими днями мурашник: хтось приїхав, хтось веде переговори, хтось уже їде.

Три представницькі делегації перебувають зараз у Києві: іранська, словацька та китайська. Візити їхні не є чимось винятковим чи помпезним, проте вони вчасні і потрібні. Адже, як відомо, навесні Ісламську Республіку Іран має відвідати Прем'єр-міністр України Євген Марчук. Україна дуже зацікавлена в співробітництві з цією країною — там є потенційні ринки збуту нашої продукції. Візит делегації словацького парламенту — Національної Ради — теж важливий з огляду на поки що недостатній рівень співробітництва між сусідніми державами; до того ж, візит можна розглядати як підготовку до відвідин України Головою Національної Ради СР Іваном Гашпаровичем. А візит китайської делегації — післяподієвий, щоб звірити, так би мовити, годинники, які було заведено під час вояжу до Китаю Президента України Леоніда Кучми кілька місяців тому.

Іранська та китайська делегації відбудуть з Києва сьогодні, так само вчинить і... міністр закордонних справ України Геннадій Удовенко — він чотири дні перебуватиме у Данії та Норвегії. Отже, цього тижня маємо п'ять візитів: два — наших, три — до нас. Справді — наче мурашник.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Від вибору не ухилитися

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ Союз має намір розширюватися на Схід, і його сусіди в Центральній Європі прагнуть вступити до нього. І хоча політична воля до цього присутня з обох сторін, країнам Центральної Європи потрібно буде подолати чимало економічних, фінансових і структурних перешкод, поки членство в ЄС не стане для них реальністю, — пише журнал «Європа».

П'ять країн Центральної Європи — Польща, Угорщина, Словаччина, Румунія та Латвія — вже подали офіційні заявки на вступ до Європейського Союзу. Перші дві країни — 1994 року, а решта — торік. Очікують, що ще п'ять країн — Чехія, Болгарія, Естонія, Литва та Словенія — вчинять за їхнім прикладом.

Зі свого боку Європейський Союз уклав угоди про асоційоване членство з 9 країнами — Польщею, Угорщиною, Чехією, Словаччиною, Румунією, Болгарією та трьома країнами Балтії і парафував таку угоду зі Словенією. Ці документи — договори, що охоплюють широке коло питань: вільну торгівлю і фінансове співробітництво, налагодження політичного діалогу. Вони найбільш багатосторонні з тих, які ЄС уклав з третіми країнами.

На засіданні Європейської Ради в Копенгагені у червні 1993 року було вирішено, що асоційовані країни, які бажають увійти до Європейського Союзу, можуть звернутися з цим проханням, щойно вони будуть в змозі взяти на себе зобов'язання, що випливають із членства в ЄС, і відповідати необхідним політичним та економічним вимогам. Таким чином, питання не в тому, чи зможуть асоційовані країни вступити до ЄС, а в тому, як обидві сторони мають готуватися до цього.

Масштаб цієї необхідної підготовки безпрецедентний, як в економічній і бюджетній галузях, так і в інституційній.

Яким чином економіки країн Центральної Європи витримають неминучий шок, пов'язаний з конкуренцією, в разі, якщо вони надто швидко ввійдуть до ЄС? Візьміть, приміром, Угорщину. Ця країна має найвищий рівень іноземних інвестицій у Центральній Європі, але навіть він становить менш як 50 відсотків відповідного показника у Португалії — найбіднішій країні ЄС.

Європейський Союз уже доклав значних зусиль, щоб допомогти країнам Центральної Європи повною мірою розвинути свій економічний та політичний потенціал і наблизитися до ЄС. Європейські угоди визначають структуру торговельних та економічних відносин, які до 1997 року призведуть до необмеженого доступу на ринок ЄС промислової продукції цих країн. Угоди передбачають величезне поле для співробітництва у багатьох галузях.

Завдання розширення ЄС на Схід за своїм політичним, стратегічним та економічним значенням можна порівняти хіба що зі створенням самого Європейського Союзу 50 років тому. Масштаб цього завдання вражає уяву, дивовижна також швидкість. Хто б міг подумати, що за шість років після падіння Берлінської стіни ЄС зможе оголосити світові, що «ті асоційовані країни Центральної Європи, які бажають, можуть стати членами Європейського Союзу»?

Зараз ЄС має працювати над тим, щоб зробити цю обіцянку реальністю. Європейський Союз не повинен ухилятися від вибору, який від нього можуть зажадати зробити.

Хроніка. Факти. Події

● *Москва*

Запрошують Єльцин і Ширак

Президент Росії Борис Єльцин і президент Франції Жак Ширак як співголови московської зустрічі на найвищому рівні з проблем ядерної безпеки, усвідомлюючи важливість даної теми для нашої країни, запросили Президента України Леоніда Кучму взяти участь у заключних заходах цієї зустрічі 20 квітня.

● *Нью-Йорк*

Терпець миротворців не довговічний

Після майже двотижневого обговорення питання про перебування багатонаціональних сил у Гаїті Рада Безпеки вирішила продовжити мандат іще на чотири місяці, але скоротити контингент до 1,2 тис. осіб. Особливо було наголошено, що мандат продовжено востаннє, після чого миротворчу операцію ООН у Гаїті буде припинено.

● *Тель-Авів*

З терористами говорити немає про що

Ісламський рух ХАМАС «готовий припинити проведення збройних дій щодо ізраїльських цивільних осіб, якщо Ізраїль припинить організований терор проти ХАМАС та її військового крила». Ізраїль має дати відповідь до 8 березня. Ця вимога міститься в заяві організації.

Проте вже сьогодні ізраїльський уряд відкидає можливість будь-яких переговорів із ХАМАС, бойовики якої минулої неділі провели в Ізраїлі та Ашкелоні два вибухи, внаслідок яких загинуло 25 осіб.

● *Гавана*

Кордони на замку і під прицілом

Куба не припустить порушення кордонів острову. В разі, коли це станеться, Гавана «використовуватиме ті заходи, які вважатиме за необхідні». Про це офіційно заявили представники кубинського МЗС. Того ж дня офіційний орган ЦК Компартії Куби газета «Гранма» виступила з попередженням, що намір контрреволюційного угруповання «Брати приходять на допомогу» повторити порушення кордонів Куби ризикує перетворитися на новий інцидент.

● *Сінгапур*

ІРА має опам'ятатися

В Бангкоку відкрито перший саміт «Азія — Європа», в якому, зокрема, беруть участь прем'єри Англії та Ірландії. На саміті вони офіційно оголосили, що переговори щодо проблем Північної Ірландії буде продовжено 10 червня. «Ми б хотіли бачити всі сторони, включаючи Шинн Фейн, учасниками переговорів, — заявив Прем'єр-міністр Ірландії Джон Брутон. — Ми вважаємо, що наступним кроком для Шинн Фейн має стати звернення до ІРА із закликом припинити кампанію вбивств».

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та інформаційних агентств.

Добре там, де нас немає?

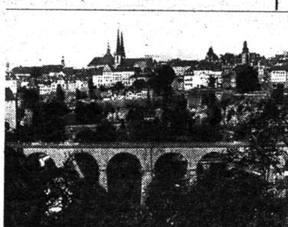
НЕЛЕГКО бути найбагатшою країною! — з іронією кажуть нині мешканці Великого Герцогства Люксембург. Ця маленька країна визнана такою на підставі підрахунків, які щороку проводить Світовий банк, — повідомляє ІТАР-ТАРС.

Однак генеральний секретар міністерства економіки Люксембургу Жорж Шміт, у відповідь на численні прохання журналістів прокоментувати цей факт, закликав обережно ставитися до цифр. Річ у тім, що Світовий банк використовує як критерій валовий національний продукт (ВНП) у розрахунку на душу населення. У Люксембурзі він становив 39.850 американських доларів на рік. Це більше, ніж у Швейцарії (37.180), США — на шостому місці в світі (25.860), а Великобританія не увійшла до числа 15 найбагатших країн планети. В кінці списку — Мозамбік (усього 80 доларів). Трохи попереду — Ефіопія (130 доларів).

У Люксембурзі справді рідко зустрінеш бідну людину, на вулицях переважають машини дорогих марок. Але й особливої розкоші не помітиш. Секрет в тім, що колишня країна металургів давно стала країною банкірів. На 400 тисяч її мешканців припадає більш як 200 банків, тобто по одному на кожні дві тисячі громадян. Гроші сконцентровано в банках, і це дає високий середній показник ВНП. Окрім того, приблизно чверть тих, хто працює в Люксембурзі, становлять мешканці сусідніх країн — Франції, Бельгії та Німеччини, які щодня по дорозі на роботу і назад двічі перетинають державний кордон. Зарплату вони одержують у Люксембурзі, вона йде у залік ВНП, але не складає багатства населення герцогства.

На думку Жоржа Шміта, більш об'єктивну картину дав би підрахунок не ВНП, а ВВП — валового внутрішнього продукту. Цей показник визначає багатство, яким володіє країна, а не додану вартість, що вона виробила.

А ще люксембуржцям подобається показувати свій норов. У грудні в країні відбувся загальний страйк державних службовців, які вважаються найбільш високооплачуваними у світі. Вони протестували проти заходів уряду, спрямованих на заощадження бюджетних коштів. Щоправда, тривав страйк лише один день, і про нього швидко забули. Так що чиновники Великого Герцогства страйкували просто «за компанію» зі своїми французькими та бельгійськими колегами.

На знімку: столиця Великого Герцогства — Люксембург.

Країна товстунів

БОЛГАРІЯ ступила на терези і... жахнулась. Виявилося, що у половини жителів — надмірна вага. У результаті держава зараз посідає перше місце в Європі за кількістю товстунів і людей з надмірною вагою, повідомляє Укрінформ.

Тривожна ситуація стала причиною створення нової національної інституції — Центру охоронозоровчих знань. Як повідомив директор Центру Нікола Василевський, нездоровий спосіб життя співвітчизників — причина, через яку країну включено до Європейської програми профілактики хронічних неінфекційних захворювань. Болгари лідирують на континенті за сумною статистикою смертності від інсульта. Півтора мільйона з дев'ятимільйонної нації хворіють на гіпертонію. Подорожчання продуктів харчування не знизило, а навпаки, підвищило вагу середньостатистичного громадянина. Він їсть більше хліба, низькоякісних ковбас, п'є «фальшивий» алкоголь. Згідно з державною програмою профілактики ожиріння у місті Велико Тирново розпочато виробництво 40 видів дієтичних продуктів, що містять знижену кількість калорій, солей та жирів.

Христос став богом у 33 роки, а Ванг — у два

ВАЖКО бути богом, особливо, коли ця відповідальна місія звалюється на людину, коли їй ледь виповнилося... два роки. Навколо ходять поштиві ченці, кланяються старі, а «богові» хочеться краще роздивитися, куди ж усе-таки він потрапив, тому він крутить урізнобіч головою.

Коли збентеження зростає, «живий бог» починає крихітними пальчиками смикати пов'язаний на шиї шовковий шарф з вишитими таємничими тібетськими знаками — символом великої пошани, яку демонструють тільки найвищим духівникам у буддійській ієрархії.

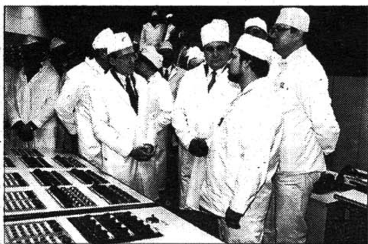
Ось таким, зніяковілим і трохи стомленим після тривалого перельоту з американського містечка Сетлі, постав перед очима буддистів їхній новий «живий бог» Сонам Ванг. Днями він прибув до Непалу, щоб надовго усамітнитися серед ченців монастиря Тхарлам. Відтепер ченці замінять йому маму, тата, братиків... така воля всевишнього, вважають буддисти, які визнали в малюкові «нове втілення» одного з найбільш поважних у ламаїтському табелі про ранги священнослужителя — Дешинга Римпоче III, який помер 1987 року у США.

Римпоче IV поки що отримав «проміжне ім'я» Трулку-ла, що тібетською означає «перевтілення». Хлопчик задоволений, що став богом. Щойно закінчилася офіційна церемонія в монастирі, «бог» зіскочив з трону і втік на монастирський двір, де молоді послушники взялися катати його на спеціально приготовленому для цього випадку іграшковому автомобілі.

«Мені тут дуже подобається,» — зізнався своїм новим друзям Трулку-ла. Але в монастирі на нього чекають не тільки іграшки. Малюкові час перетворюватися в бога, що потребуватиме від нього справді нелюдської посидючості та слухняності, повідомляє ІТАР-ТАРС.

У номер

ПОВТОРЕННЯ КАТАСТРОФИ НЕМОЖЛИВЕ?

(Початок на 1-й стор.)

— Зустріч з главою уряду для нас була просто необхідною, — сказав кореспондентові Укрінформу генеральний директор виробничого об'єднання «Південноукраїнська АЕС» Володимир Фукс. — Одна з головних проблем — неплатежі атомникам, що становлять зараз більш як сто трильйонів карбованців. Нині атомна енергетика — це єдина галузь, яка поки що не тільки працює стабільно, а й нарощує обсяги виробництва. І якщо її нині не підтримати, то й на ній може початися спад.

Євген Марчук відвідав щит управління першого блока, щит газового контура, машинний зал Чорнобильської АЕС і побував у місті атомників — Славутичі.

Прем'єр-міністр України підписав також постанову про компенсації та пільги особам, які працюють на Чорнобильській АЕС і в зоні відчуження. За нею передбачається, зокрема, що у період з 1 січня 1996 року до 1 січня 2000 року оплата праці особам, котрі постійно виконують роботи з експлуатації Чорнобильської АЕС і у зоні відчуження, провадиться за тарифними ставками (посадовими окладами), збільшеними у два рази.

Працівникам, відрядженим на Чорнобильську АЕС і у зону відчуження, крім збереження середньої заробітної плати за основним місцем роботи, оплата праці провадиться в розмірі однієї тарифної ставки (посадового окладу) пропорційно відпрацьованому часу.

Встановлюються також компенсації та пільги особам начальницького та рядового складу органів внутрішніх справ і служби безпеки, котрі виконують роботи на Чорнобильській АЕС і у зоні відчуження, — повідомляє Укрінформ.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Ми любимо вас, Майє!

— Символічно, що Ваш приїзд до Києва припав на перші дні весни, — сказав Прем'єр-міністр Євген Марчук, вітаючи минулої суботи всесвітньо відому балерину Майю Плісецьку на зустрічі в Кабінеті Міністрів України. — З цієї події радіють всі, хто любить і поважає Вас за високу творчість, хто цінує в Вас людину, яка має свою позицію.

Наступного дня балерина танцювала на сцені Національної опери. Балетне свято зібрало кращих представників хореографічних шкіл України і Росії.

На знімку Володимира ФАЛІНА: чарівниця танцю Майя Плісецька на сцені Національної опери.

Не для слави, а для людей

(Початок на 1-й стор.).

Виставку під назвою «Не для слави, а для людей» влаштовано за матеріалами відомого дослідника української літератури й культури, доктора філологічних наук, професора, лауреата Державної премії ім.Т.Шевченка Федора Погребенника (на знімку), який вже неодноразово демонстрував у Києві, Львові, Луцьку, Івано-Франківську зібрані ним рідкісні пам'ятки нашої культури.

Проблема

Романтична трійця під дахом виконкому

ВСЕСВІТНЬОВІДОМИЙ Турецький міст, що в Кам'янці-Подільському, понад 15 років тому закрили для проїзду транспорту через аварійний стан. Спільно з провідними НДІ міська влада розробляла проект ремонтних робіт, та поточні справи відсували проблему на другий план. А міст так і залишався закритим для автомобілістів.

Та наприкінці минулого року проїзд через міст відкрили. Відкрили без ремонту. Зате на виїзді поставили «КП» і з кожного водія збирають проїзне мито. За цю справу взялося приватне підприємство з романтичною назвою «Віра. Надія. Любов».

Примітно, що в документах нових кам'янецьких «митників» написано: «Кам'янець-Подільський міськвиконком», а далі вже назва підприємства. Законне існування приватної структури під дахом державного органу влади — компетенція інших органів. Нас зацікавило ось що: невже за 15 — 20 років простою міст з аварійного став безпечним? Чи це спосіб заробити з арсеналу Остапа Бендера?

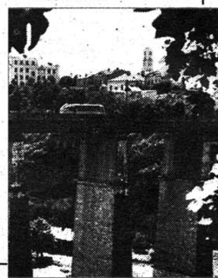
Голова спеціальної депутатської комісії Станіслав Герук констатував на сесії міської Ради, що міськвиконком використав 26 млрд. карбованців не за призначенням. На давньому історичному масиві з 1600 споруд 70 відсотків житла потребує нагального ремонту. Натомість кошти йдуть на спорудження нового готелю.

В акті комісії наводилися факти, що ремонтні організації «Агро-Маркст», «Легіон» взялися до роботи в історико-архітектурному заповіднику без відповідних дозволів та ліцензій на реставрацію пам'яток культури, безпідставно завищували ціни та незаконно списували матеріали. Та навіть за таких умов авансових 26 млрд. карбованців закрили нарядами тільки на 21,5 млрд. Разом з тим міськвиконком з бюджету минулого року виділив на реставрацію Старого міста ще 10,5 млрд. карбованців. Шлейф подібних фактів голова комісії та депутати пояснювали безконтрольністю та грубим ігноруванням працівниками виконкому законів держави та власних рішень.

Шквал депутатської критики вгамував голова міськради Анатолій Кучер обіцянкою притягти винних до відповідальності. Але от питання: чи буде й надалі візитною карткою Старого міста, крім розбитих доріг, ще і «...Любов...» з простягнутою рукою над тріщинами Турецького моста?

Михайло ВАСИЛАШКО.

Кам'янець-Подільський.

Життя без просвіту готове поринуте у темряву

СТРАЙКИ, мітинги, пікети... Сьогодні все це набило оскомину й іноді навіть не сприймається, що за такими акціями громадської непокори — проблеми, а, можливо, й біль конкретних людей. Вчителі, шахтарі, ветерани... Та чи мало... Усім тепер погано...

Ось і свій протест діяльності, а вірніше — бездіяльності, керівництва країни по відношенню до себе висловили атомники у вигляді листа.

Атомна енергетика України, йдеться у відкритому зверненні, підписаному головами профспілок більшості АЕС України, маючи 25% загальних енергетичних потужностей, торік виробила 37% електроенергії. У порівнянні з позаминулим роком вироблення електроенергії на АЕС збільшилося на 2,4%.Атомні станції видали «на-гора» понад 45% від загального вироблення електроенергії в Україні.Водночас «проблеми атомників не тільки залишаються без уваги керівництва уряду й держави, а й, навпаки, бездіяльність цих владних структур та їх окремі невиважені загальнодержавні рішення спонукають до розвалу галузі».

У галузі, зазначається в документі, «з першого кварталу цього року почнеться процес зупинення і невиходу з ремонту енергоблоків АЕС, бо через неповернення боргів споживачами атомники не мають можливості придбати устаткування, запчастини, якісні реагенти». А кількість одиниць обладнання, яке вичерпало свій ресурс безпечної експлуатації /в тому числі фізичний/, зростає. Неплатежі свідчать, що майже півроку галузь працювала задарма. В цілому, загальна сума неплатежів складає майже 90 трлн. крб., а заборгованість із заробітної плати — більш як 2,5 трлн. крб.

Криза платежів, йдеться далі, призвела до того, що програму забезпечення безпеки на АЕС виконано на 20(!)відсотків. «У разі виникнення катастрофічної ситуації, безперечно, шукатимуть крайніх на підприємствах». Проте атомники впевнені, що кризу платежів створено на підставі державних рішень.

Звертаючись до керівництва України, атомники зосереджують його увагу на тому, що «йдеться не про забезпечення пристойних умов для життя і роботи працівників галузі і навіть не про виживання окремої частини персоналу, а про ті 40% енергозабезпечення держави, без яких не може бути й мови щодо її існування».

Валерій ДРУЖЕНКО.

Знахідки

АЛЮМІНІЄВИЙ СВІДОК ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ

ВІДОМИЙ чернівецький колекціонер Василь Білек знайшов унікальний значок, що, на думку фахівців з фелеристики, становить велику цінність для української історіографії. Виготовлено його 1918 року у Львові за ескізом художника І. Іванця. Цієї відзнаки удостоювалися учасники визвольних змагань того періоду, насамперед українські січові стрільці.

Значок має форму щита. Зверху його увінчує напис «Україна». У центрі викарбувано зображення архангела Михаїла, який однією рукою тримає піднятого меча, а другою — щита із зображенням герба галицьких князів. Це промовисто свідчить про прагнення соборності Галичини з матір'ю-Україною. Внизу дата — 1918 рік. У цей період на західноукраїнських землях дійшли апогею визвольні змагання. Виготовлено значок з алюмінію.

Щасливий збіг обставин посприяв тому, щоб унікальний історичний експонат дійшов до наших днів. Ось як це сталося.

На Буковині в жовтні-листопаді 1918 року перебували підрозділи легіону українських січових стрільців (УСС). Зі Львова до Чернівців було відправлено вищезгадані відзнаки хоробрим воякам. Але на той час бійці вже покинули буковинський край. Окремі екземпляри все ж таки збереглися до сьогодення.

Принагідно Василь Білек звертається через «Голос України» до колекціонерів, краєзнавців, істориків з проханням сповістити, якщо комусь відомі подробиці щодо цієї знахідки або щодо інших раритетів української фелеристики.

Василь БАБУХ.

На знімку: репродукція рідкісного значка часів українських визвольних змагань.

Кікбоксери кидають виклик наркоманії

ПІСЛЯ X чемпіонату світу з кікбоксингу, що відбувався в листопаді минулого року в Києві, у багатьох країнах заговорили про українську школу в цьому виді єдиноборств. Нещодавно президент Всеєвразійської федерації кікбоксингу Андрій Чистов провів прес-конференцію, на якій розповів про найближчі плани українських спортсменів.

Календар змагань кікбоксерів України дуже напружений. Наприкінці березня у Львові відбудеться матчева зустріч українських та італійських кікбоксерів. Потім команда України здійснить турне по Сибіру, братиме участь у клубному чемпіонаті Європи, чемпіонаті Збройних Сил СНД. Кульмінація кожного турніру — бій спортсменів важкої ваги. У Львові на шанувальників кікбоксингу чекає захопливе видовище — двобій Віталія Кличка, котрий здобув чемпіонський титул, з Бруно Кампачією, чемпіоном світу за версією ВАКО-ПРО. А у вересні Віталій поміряється силою з американцем Денисом Алексіо. Це буде бій за звання абсолютного чемпіона світу з кікбоксингу серед професіоналів. Всеєвразійська федерація кікбоксингу планує кинути виклик наркоманії та злочинності. А позаяк цей бій буде тяжкий і тривалий, вирішили створити фонд «Кікбоксинг проти наркоманії та дитячої злочинності», залучити на допомогу «силові» міністерства. Цю ідею підтримав міністр оборони України Валерій Шмаров, котрий з власного досвіду знає, якої шкоди «травиця» завдає майбутнім призовникам. Андрій Чистов ознайомив зі своєю ідеєю Голову Верховної Ради України Олександра Мороза й отримав від нього згоду. А міністр фінансів Петро Германчук відгукнувся на прохання видати фондові ліцензію на проведення спеціальної спортивної лотереї. Гроші від неї підуть на розвиток дитячих спортивних секцій, організацію змагань, підтримку обдарованих дітей з малозабезпечених родин.

Свою діяльність фонд планує розпочати в Печерському районі Києва. І від ставлення керівників району до потреб фонду залежатиме, чи зможе кікбоксинг на рівних боротися з наркоманією та злочинністю на всьому терені України. Адже добрий початок — це половина успіху в будь-якій справі.

До речі, такі фонди є у багатьох країнах. У США його очолює чемпіон світу серед каратистів, відома кінозірка Чак Норріс.

Сергій ЯРОСЛАВОВ.

ПАНОВЕ!

Акціонерно-комерційний банк соціального розвитку «УКРСОЦБАНК»

УКРСОЦБАНК повідомляє про загальні збори акціонерів банку, які відбудуться 18 квітня 1996 року об 11.00 у конференцзалі санаторію «Пуща-Озерна» за адресою: м. Київ -75, смт. «Пуща-Водиця», 14-та лінія, санаторій «Пуща-Озерна»

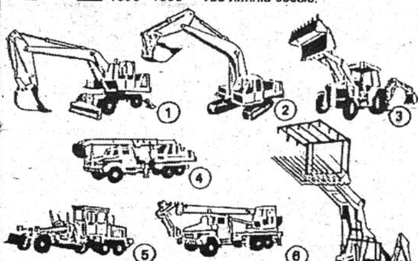
Порядок денний:

1. Звіт правління про результати діяльності Укрсоцбанку та розподіл прибутку за 1995 рік.
2. Звіт ревізійної комісії банку про результати перевірки річного звіту та балансу Укрсоцбанку за 1995 рік.
3. Різне.

Реєстрація учасників з 9.30 до 11.00

Довідки за телефонами: 269-05-83, 269-02-00, 269-25-36.

1. ЕКСКАВАТОРИ КОЛІСНІ
2. ЕКСКАВАТОРИ ГУСЕНИЧНІ ВІД 3,7 т/0,05 м^3 ДО 32 т/2,5 м^3
3. ЕКСКАВАТОРИ-НАВАНТАЖУВАЧІ
4. ЕКСКАВАТОРИ-ПЛАНУВАЛЬНИКИ
5. АВТОГРЕЙДЕРИ
6. АВТОКРАНИ
7. СТОГОСКЛАДИ-НАВАНТАЖУВАЧІ З ВСЕСЕЗОННИМИ ВИДАМИ ОБЛАДНАННЯ НА ЗАМОВЛЕННЯ

ЗАПАСНІ ЧАСТИНИ

Телефони для довідок і вирішення ваших проблем:

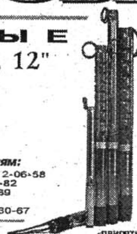
КИЇВ	(044) 443-7436; т/ф (044) 443-7440;	ЛУГАНСЬК	(0642) 493-891;
ВІННИЦЯ	(0432) 358-270;	ЛУЦЬК	(03322) 323-16;
ДНІПРОПЕТРОВСЬК	(0562) 780-048;	МИКОЛАЇВ	(0512) 230-215;
ІВАНО-ФРАНКІВСЬК	(03472) 201-56;	СІМФЕРОПОЛЬ	(0652) 251-562.

НАСОСЫ

ГЛУБИННЫЕ
ЭВЦ 4", 5", 6", 8", 10", 12"
И БЫТОВЫЕ
со складов в Буче и по Украине
(50 моделей, станции управления, спецпровод)
Тел. в Киеве: (044) 530-9402, 276-2588
Тел. в Буче: (04497) 52-4-02

Звоните нашим региональным представителям:
Черновицкая обл., Новоселица : (03733) 2-06-49, 2-06-58
Черкасская обл., Лысянка : (04749) 2-26-80, 2-24-82
Волынская обл., Горохов : (03379) 2-28-33, 2-13-89
Хмельницкая обл., Виньковцы : (03846) 2-14-92
Чернигов : (04622) 2-40-15 Черкассы : (0472) 42-30-67

ПРОДОЛЖАЕМ ФОРМИРОВАТЬ СЕТЬ ДИЛЕРОВ

САМЫЙ КРУПНЫЙ СКЛАД

запасных частей к болгарским погрузчикам

- около **200** наименований з/ч по каталогам "БАЛКАНКАРА"
- авто- и электропогрузчики
- электроштабелеры ЕВ 818.56
- электротельферы цепные и канатные
- тележки гидравлические (2 т)
- Электродрели, углошлифовальные машины

Ремонт и обслуживание а/погрузчиков
Приобретем б/у автопогрузчики

Луганск:
348017, Луганск, ул. Цимлянская, 2
Факс: (0642) 54-03-45
Тел.: 54-70-72, 54-01-02, 54-00-71

Тернополь:
Тел./Факс:
(03522) 2-52-59

Організація реалізує мішки лляні (50 кг)
Тел. у Києві (044) 276-12-86

Реализуем со складов:

мускатный орех 1/25 гр,
гвоздика 1/20 гр,
лавровый лист 1/10 гр,
ванильный сахар 1/10 гр,
лимонная кислота 1/100 гр,
какао-порошок 1/100 гр,
горчичный порошок 1/100 гр,
перец черный молотый 1/25 гр,
перец черный горошек 1/25 гр,
перец душистый 1/25 гр,
перец красный молотый 1/25 гр,
корица молотая 1/25 гр,
кориандр молотый 1/25 гр,
мак 1/250 гр.

Телефоны:

в Киеве	(044) 443-93-09
в Краматорске	(06242) 5-61-46
в Одессе	(0482) 47-88-78
в Ровно	(03622) 8-55-55
в Снятыне	(03476) 2-13-45

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИПУСК АКЦІЙ
ВІДКРИТОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА "AL & Law"

1. Фірмове найменування майбутнього акціонерного товариства: *Відкрите акціонерне товариство "AL & Law".*
2. Предмет та цілі діяльності: *- Юридична діяльність;- Фінансово-економічна діяльність; - Виробничо-господарська діяльність;*
3. Дата проведення установчих зборів-*25 березня 1996 року.*
4. Розмір статутного фонду:*100000000 (сто мільйонів) карбованців.*
5. Тимчасовий рахунок для акумуляції коштів *№ 4467625 у Міжрайонному відділенні УСБ м.Києва МФО 322056.*
6. Рішення про випуск акцій: *Протокол № 2 від 22 лютого 1996 року.*
7. Мета використання фінансових ресурсів, залучених від емісії: *Формування статутного фонду товариства.*
8. Обсяг емісії, що планується: *100000000 (сто мільйонів) карбованців.*
9. *Випускаються прості іменні акції. Засновниками товариства є фізичні особи України.*

Акціонери Товариства мають право:
а) брати участь в управлінні справами Товариства в порядку, визначеному цим Статутом, за винятком випадків, передбачених законодавством України;б) брати участь у розподілі прибутку товариства та одержувати його частку (дивіденди);в) вийти з Товариства шляхом продажу акцій; г) одержувати інформацію про діяльність Товариства.

10. *Випускається 1000 (одна тисяча) акцій номінальною вартістю 100000 (сто тисяч) карбованців.*
11. *Підписка на акції проводиться за адресою 252023 м.Київ-23, вул.Госпітальна, 4, початок 22.03.96р., кінець 22.03.96 року.*
12. *У разі недосягнення або перевищення рівня передплати рішення про зменшення розміру статутного фонду або прийняття чи відхилення пропозиції про підписку, що перевищує кількість акцій оголошену для підписки приймається Установчими Зборами Товариства.*
13. Адреси місць виплати доходів, здійснення операцій і депонування: *252023 м.Київ-23, вул.Госпітальна, 4.*

ДО УВАГИ АКЦІОНЕРІВ

(громадян та юридичних осіб), які володіють акціями

АТ «КОНЦЕРН-ЕЛЕКТРОН»

20 квітня 1996 року у Львові в приміщенні Палацу культури НВО «Електрон» (вул. Шолом Алейхема, 11) відбудуться загальні збори акціонерів.

Початок о 10 годині.
Реєстрація акціонерів з 8.30 до 9.50.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ
ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ АКЦІОНЕРІВ:

1. Про виконання виробничо-господарського та фінансового планів АТ за 1995 рік та плану роботи на 1996 рік.
2. Звіт і висновки Ревізійної комісії про діяльність АТ за 1995 рік.
3. Про зміну форми цінних паперів АТ у зв'язку з переходом на електронну систему обліку і обігу акцій товариства.
4. Про зміни порядку виплати дивідендів акціонерам — фізичним особам.
5. Про внесення змін до Статуту АТ.
6. Про обрання членів Ради АТ.

Довідки телефонами:
33-03-88, 33-53-80, 74-20-02.

Правління АТ «Концерн-Електрон».

Предприятие «Днепрторгкомцентр» реализует со склада в Днепропетровске

АВТОШИНЫ

для грузового, легкового и с/х транспорта.
Тел.: (0562) 78-69-07, 78-69-06,
Тел./факс (0562) 78-46-93.

Незалежно від виходу реклами
на складах АТ УНІМЕКС
азбест, азбошнур, азботканина, азбокартон, набивки сальникові, пароніт та шифер 8-хвильовий
а також
ефективні найекономічніші засоби для знежирювання, чистки, миття, дизінфекції та захисту харчового і промислового устаткування.
Низькі ціни. Будь-які обсяги. Знижки.
Тел.:(044) 220-82-74; 220-76-41; факс 220-71-16

Арбитражным судом Харьковской области (г. Харьков, 310002, ул. Сумская,64) возбуждено дело № 197/6-15-4963 о банкротстве совместного украинско-болгарского предприятия «Энвиком ЛТД», юридический адрес: ул. Тобольская, 42, ком.526, расчетный счет 100609695 НПК Банк, МФО 789 валютный счет 201070929 НПК Банк МФО 789.

Реклама в газеті «Голос України».
Телефон 441-89-34.
Факс 449-85-62.

Oriflame

Востанавливающий питательный крем с растительным коллагеном, витаминами А, Е. Код 1278 ($ 13,20).

Крем для век с растительными церамидами. Код 1271 ($ 4,90).

NEW

Обогащенный очищающий крем с маслом календулы и белой лилии. Код 1037 ($ 6,25).

Специальная маска с маслом хохоба. Код 1222 ($ 4,40).

NEW

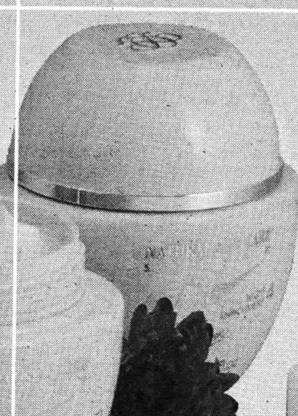
Увлажняющий бальзам для губ с кокосовым маслом, с витамином Е. Код 5615 ($ 3,20).

СДЕЛАЙТЕ СВОЮ ВЕСНУ ВЕЧНОЙ

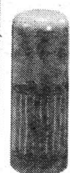

© diallo

Гель для душа код 1449 ($ 4,20) и гель-дезодорант код 1516 ($ 3,00) из серии «Морская терапия» с вытяжками морских водорослей.

NEW

Смягчающая пена для ванн с соком дыни и персика. Код 1416 ($ 3,80).

NEW

Новый состав «Природной системы ухода за кожей» с вытяжками трав и черной смородины, витамином А.

Роскошный букет весенних ароматов! Дезодорант «Аспазия». Код 1561 ($ 4,10).

Водостойкая тушь с пантенолом. Код 35ХХ ($ 3,00).

Лаки для ногтей. Код 66ХХ ($ 2,40).

Контур для глаз с витаминами А, Е и экстрактом алоэ. Код 30ХХ ($ 2,70).

Тени-«близнецы». Код 31ХХ ($ 2,60).

Легенди і дійсність

ДОЛЯ ПОВЕЛАСЯ З НИМ, НЕМОВ КОХАНКА

60 років тому побачила світ збірка поезій Б.-І. Антонича «Книга Лева»

***НАВКОЛО** творчості цього поета точилися й досі точаться безкомпромісні суперечки. А коли Дмитро Павличко 1967 року видав його книжку «Пісня про незнищенність матерії», дискусії набрали особливо гострого характеру, адже «у бій» вступили літературознавці соцреалістичної школи. Найбільшим «гріхом» поета, який прожив всього лише 28 років, прихильники класового підходу до оцінки художньої творчості визнавали публікацію вірша «Слово про Альказар» (він саме й увійшов до збірки «Книга Лева»).*

Що ж це за вірш? Його 38 рядків розповідають про епізод громадянської війни в Іспанії. Республіканці (а їх, як відомо, Радянський Союз не просто морально підтримував, але й надсилав добровольців та зброю) тривалий час штурмували місто Альказар, що захищали франкісти. Республіканці захопили як заручника сина коменданта Альказара полковника Москардо і запропонували останньому скласти зброю в обмін на життя найдорожчої для нього людини. Полковник Москардо відкинув цю пропозицію. Зрозуміло, що Б.-І. Антонич не знав про ці події так детально. Його хвилював сам факт братовбивчої війни, яку він сприймав як явище протиприродне, злочинне, як таке, що «сонце ранене кривавить».

Тобто перед нами антивоєнний вірш. Але оскільки автор його оспівав героїзм не союзників СРСР, а їхніх противників, Б.-І.Антоничу причепили ярлик симпатизуючого фашизму, й Д. Павличко присвятив не одну сторінку, аби лиш якось пояснити цей твір поета. Хто прочитає цей вірш Б.-І. Антонича, не знайде в ньому жодного заклику, не виявить ніяких слідів ідеологічних симпатій.

Такі були часи.

А щоб зовсім знищити будь-які підстави для звинувачень на адресу рано згаслого поета, скажемо, що він ніколи не жив на території Радянського Союзу, то й не міг керуватися «чітко визначеними ідеологічними орієнтирами». Б.-І. Антонич народився на Лемківщині 1909 року (нині його село входить до Польщі), навчався в Саноцькій гімназії. Закінчив Львівський університет. Помер 1937 року від запалення легень. За його життя побачили світ збірки віршів «Привітання життя» (1931) і «Три перстені» (1934). У доробку поета ще кілька книжок, «Зелена євангелія», «Ротації», «Книга Лева», «Велика гармонія». Товсті томи його творів вийшли в США, Словаччині, Польщі. З віршами Антонича знайомі читачі Канади, Югославії, Росії, де вони друкувалися як в оригіналі, так і в перекладах.

Кілька років тому у Львові була видана збірка спогадів та досліджень, присвячена видатному поету. Називається вона «Весни розспіваної князь».

«Його доля, — писав Д. Павличко,— повелася з ним, як нерозумна і легковажна жінка. Вона любила шал молодого натхнення, та коли він почав затихати, уступаючи місце змужнілому слову, вона привела до поета свою подругу — смерть і штовхнула в її обійми» —

Олег МАРТУСЬ.

Народні цілителі радять

Цибуля — не тільки приправа

***ЦИБУЛЯ** і часник дуже популярні в народі. Вони смачні, містять багато цінних вітамінів, їх використовують як приправу до страв. А тим часом і цибулю, і часник можна споживати з лікувальною метою. Зокрема, при таких недугах:*

- **Обмороження.** Цибулю натирають на тертушці і протирають обморожені місця.
- **Нежить.** Загорнуту в марлю цибуляну кашку закладають у ніздрі на 10—15 хвилин.
- **Нариви.** Печену цибулину прикладають до хворого місця, доки нарив не визріє.
- **Кашель, коклюш:** 60 гр. подрібненої цибулі, 50 гр. меду, 400 гр. цукру варять в одному літрі води протягом трьох годин. Вживають по 2—6 ст. ложок на день.
- **Для зміцнення волосся:** один раз на тиждень втирають 2—3 столові ложки соку в коріння волосся, зав'язавши після цього голову рушником на дві-три години.
- **Від безсоння.** Перед сном з'їжте цибулину і вас чекатиме гарний спокійний сон.
- **При розтягненні жил.** Дуже часто в таких випадках застосовують цибулю з цукром-піском. Подрібнити цибулину, змішати з цукром, покрити товстим шаром суміші полотнинку і накрити нею хворе місце.
- **При ангіні.** Свіжий сік цибулі вживають по одній чайній ложці 3—4 рази на день. Адже цибулина вміщує в собі ефірну олію, аскорбінову кислоту, органічні кислоти, каротин, вітаміни В 1, В 2, В 3, фітонциди, солі кальцію, фосфору та ін.

З телетайпу

Історія леді Макбет має властивість повторюватися

140 тисяч шилінгів, або майже 14 тисяч доларів США, — такий рекордний гонорар заправила віденська вдова Ельфріде Блауенштейнер за хвилину інтерв'ю для найбільших телевізійних компаній. Вона готова з'явитися перед знімальними групами не у фешенебельному готелі чи апартаментах вілли, як це роблять справжні кумири публіки, а... в камері слідчого ізолятора невеликого міста Кремса.

Підприємливу 60-річну австрійку, яку місцева поліція охрестила «чорною вдовою», підозрюють у навмисному отруєнні надмірними дозами ліків одразу кількох своїх супутників життя, яких вона знаходила за шлюбними оголошеннями в газетах. З допомогою знайомого юриста щоразу вона умудрялася перевести на своє ім'я їхню спадщину.

Адвокат вдови повідомив, що йому дошкуляють безперервні запити настирливих телекомпаній, які пропонують величезні суми не лише за інтерв'ю, а й за авторське право на екранізацію «історії вдови».

Американська податкова служба лютує

Якийсь Джиоккіно Каччіато отримав офіційного листа, в якому місцеве податкове управління вимагало від нього погасити борг. Причому в суворих висловлюваннях, що загрожували досить неприємними наслідками, бо це було вже друге за останній місяць послання.

Мешканець Хекенсека (штат Нью-Джерсі) спочатку не знав, що й робити: сміятися чи терміново виписувати чек. Річ у тім, що сума заборгованості становила... лише 2 центи. Як утворився такий дефіцит після сплати Каччіатою податку на нерухомість, ніхто не знає, навіть представник міського податкового управління. Боржник після деяких роздумів надіслав потрібну плату, додавши до цієї суми ще один цент — на той випадок, якщо вже набігла «пеня».

На два послання, адресовані Каччіаті, з міської скарбниці було витрачено: 64 центи за дві марки плюс вартість конвертів, а також оплата праці чиновника, який їх оформляв. Але 2 центи до бюджету Хекенсека було повернуто! Зразок педантичної поваги до бюджету досить актуальний за наших умов.

Мал. Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО

Спорт

Так, неможливий Кубок без сенсацій

Розіграш Кубка країни з футболу. 1/16 фіналу.

Хутровик (Тисменниця) — Нива (Тернопіль). 0:1. Дем'янчук, 75. **Гарай (Жовква) — Волинь (Луцьк). 0:1.** Солодкий, 17. На 65-й хвилині Гринишин (Гарай) не реалізував пенальті. **Галичина (Дрогобич) — Кривбас (Кривий Ріг). 0:0 (пенальті —6:5). Газівник (Комарне) — Нива (Вінниця). 0:0 (6:7). Поділля (Хмельницький) — Дніпро (Дніпропетровськ). 2:5.** 0:1 Паляниця, 1, 0:2 Паляниця, 9, 0:3 Паляниця, 18, 0:4 Скрипник, 22, з пенальті, 0:5 Шаран, 34, 1:5 Федірко, 47, з пенальті, 2:5 Ятін, 71. **Нива (Миронівка) — Карпати (Львів). 3:4.** 1:0 Рубанчук, 21, 2:0 Чернишенко, 23, 3:0 Перенчук, 26, 3:1 Покладок, 28, 3:2 Покладок, 30, 3:3 Вовчук, 48, 3:4 Колесник, 72. На 54-й хвилині миронівець Чернишенко не реалізував пенальті. **ЦСКА-Борисфен (Київ) — Шахтар (Донецьк). 0:1.** Зубов, 85. **Нафтохімік (Кременчук) — Таврія (Сімферополь). 1:2.** 1:0 Солнишкін, 8, 1:1 Антюхін, 42, 1:2 Опарін, 63.

Явір (Краснопілля) — Зоря-МАЛС (Луганськ). 2:0. 1:0 Завгородній, 77, 2:0 Богач, 82. **Зірка-НІБАС (Кіровоград) — Чорноморець (Одеса). 1:0.** Грачов, 12. **Металург (Новомосковськ) — Динамо (Київ). 0:3.** 0:1 Михайленко, 6, 0:2 Головко, 41, 0:3 Коновалов, 87. **Металург (Нікополь) — Прикарпаття (Івано-Франківськ). 2:0.** 1:0 Коваленко, 30, 2:0 Катеруша, 75. **Сталь (Алчевськ) — Кремінь (Кременчук). 1:3.** 0:1 Коваленко, 12, 0:2 Кирлик, 18, 0:3 Коваленко, 45, 1:3 Ковальов, 88. **Шахтар-2 (Донецьк) — Металург (Запоріжжя). 0:1.** Кріпак, 81. **Чайка (Севастополь) — Торпедо (Запоріжжя). 0:1.** Р.Бондаренко, 81.

Цей етап змагань, як, до речі, й подальші, передбачає лише один матч між суперниками. Це, зрозуміло, надає поєдинкам ще більшої гостроти, безкомпромісності. А головне, що робить кубкові турніри особливо привабливими, так це обов'язкові несподіванки. Не було винятку й цього разу. Одразу п'ять клубів вищої ліги: «Чорноморець», «Прикарпаття», «Кривбас», «Зоря- МАЛС» та «ЦСКА- Борисфен» зійшли з дистанції. До того ж, іванофранківці, криворіжці та луганці стали жертвами братів менших — колективів першої ліги.

Сенсація назрівала й у Миронівці. Футболісти з Київщини уже в середині першого тайму вигравали в іменитих «Карпат» — 3:0 (!). Але, як кажуть, клас є клас. І львів'яни на початку другого тайму наздогнали втікачів. Але доля ще раз дала шанс миронівцям. Однак їхній гравець Чернишенко не реалізував пенальті. А от представник вищого класу свого шансу не впустив.

У важких умовах, як і на більшості стадіонів того дня, проходив поєдинок у Новомосковську. Але негода не знеслівлювала можливості господарів та чемпіона країни. Динамівці досить упевнено провели зустріч, забивши три «сухих» м'ячі.

Ну, а найкращий газон, був, безперечно, в учасників київського матчу. Тут слід віддати належне дирекції Республіканського стадіону на чолі з Сергієм Демидовим, яка заздалегідь подбала, щоб поле такої пори було якомога ліпшої якості. І футбол, як на мене, вийшов хороший. Була боротьба гостра і непримиренна. Гості добре пам'ятали нищівну поразку (0:4) від армійців у першому колі й прагнули реваншу. А кияни, зрозуміло, бажали показати себе з найкращого боку і перед болільниками, і перед міністром оборони України Валерієм Шмаровим, який спостерігав зустріч.

У першому таймі помітна була лише одна команда — «ЦСКА-Борисфен». Її гравці створили принаймні шість гострих моментів біля воріт гравця національної збірної Дмитра Шуткова. В штангу влучили Волосянко та Цихмейструк. Реалізуй господарі бодай один момент, і не знали б лиха. А воно чатувало на них під завісу зустрічі, коли «Шахтар» уже, діяв явно розкутіше та упевненіше. Була швидка контратака правим флангом із націленою передачею. Удар Олександра Воскобойника воротар армійців Віталій Рева парирував, але першим до м'яча встиг Геннадій Зубов.

Отже, навіть перші матчі принесли багато цікавого, навіть захоплюючого. Принаймні, київський, який спостерігав, відношу до досить високого рангу. Тому якісь образливі були слова одесита Олега Мочуляка в передачі ГРТ «Футбольний огляд». Відповідаючи на запитання «останкінських солов'їв», колишній гравець тернопільської «Ниви» та «Чорноморця» після свого першого матчу у складі катеринбурзького «Уралмашу» категорично заявив, що рівень російського чемпіонату значно вищий за український. І таку серйозну експертизу зроблено, розуміється, лише за 90 хвилин. Подивився і вирішив. Що це — вияв невеликого розуму молодого базіки, чи щось інше? Не знаю, як вас, шановний читачу, а мене оте непривоване огидне холопство дуже засмутило...

А кубковий турнір триває, набирає обертів, обіцяючи багато цікавого. Наступної п'ятниці пройдуть поєдинки 1/8 фіналу. Того дня зустрінуться: «Нива» (Тернопіль) — «Волинь», «Нива» (Вінниця) — «Галичина», «Дніпро» — «Карпати», «Шахтар» — переможець пари «Динамо-2» (Київ) — СК Миколаїв, «Таврія» — «Явір», «Динамо» (Київ) — «Зірка-НІБАС», «Кремінь» — «Металург» (Нікополь), «Металург» (Запоріжжя) — «Торпедо» (Запоріжжя).

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Запитуєте — відповідаємо

Ваша робота чекає на вас

Чи маю я право взяти профспілкову відпустку після відпустки через вагітність і пологи і чи можу я повернутися після декретної відпустки на попереднє місце роботи?

Галина ДЕМ'ЯНЧУК.

Житомирська область.

У першому випадку ви не маєте такого права, бо законодавство передбачає приєднання щорічної відпустки до відпустки через вагітність і пологи у тому разі, коли ви звернулися із заявою про це під час надання вам відпустки через вагітність і пологи.

Жінки, які перебувають у відпустці через вагітність і пологи, а також у додатковій відпустці з догляду за дитиною до трьох (шести) років, не можуть бути звільнені з роботи, за винятком випадків цілковитої ліквідації підприємства, установи, організації, але навіть у такому разі звільнення допускають з обов'язковим працевлаштуванням. Тому під час перебування жінки у відпустці через вагітність, пологи і догляд за дитиною місце роботи за нею зберігається.

Марина КОВАЛЬЧУК.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23, телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс — 449-85-62.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе.рекламодавець.
♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 354731.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311043.